SİYER-İ NEBÎ

SERİ 2

KAVMİ ARASINDA EL-EMÎN

Kur'an ve Sahih Hadislere Göre Resûlullah'ın ﷺ Peygamberlikten Önceki Gençlik ve Yetişkinlik Dönemi

HJ CHE ALİM HJ CHE HARON

AK (KELANTAN)

quranscience.my

© 2026 M / 1448 H Hj Che Alim Hj Che Haron AK (Kelantan) • quranscience.my • @QuranScienceMY

Bu e-kitap Müslümanlar için ÜCRETSİZDİR — satılması yasaktır.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

SİYER-İ NEBÎ

SERİ 2

KAVMİ ARASINDA EL-EMÎN

Kur'an ve Sahih Hadislere Göre Resûlullah'ın ﷺ Peygamberlikten Önceki Gençlik ve Yetişkinlik Dönemi

وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ

"Şüphesiz sen büyük bir ahlaka sahipsindir."

KALEM SÛRESİ 68:4

HJ CHE ALİM HJ CHE HARON

quranscience.my | @QuranScienceMY

© 2026 M / 1448 H quranscience.my — ücretsiz e-kitap. Satılamaz.

TEŞEKKÜR

Resûlünü küçüklüğünden beri koruyan ve onu yüce bir ahlakla süsleyen Allah'a hamd olsun. Efendimiz Muhammed'e ﷺ, âline ve ashabına salât ve selâm olsun.

Bu e-kitap özellikle sevgili eşime ithaf edilmiştir,

ZAHARAH MOHD LATİF;

sevgili çocuklarıma,

MUHAMMAD HAFİZ, NOOR HAZWANİ, ABDUL HAKİM, NOOR HİDAYAH, NOR AQİLA ve **NOR ATİQAH**;

ve damatlarımla gelinlerime,

FAZİLAH, MALEK, HANİN, FAİRİZAL ve **FİRWAN**.

Siyer-i Nebî'nin bu ikinci serisi, Resûlullah'ı ﷺ gençliğinden ilk vahye kadar izler — kavminin O'na el-Emîn dediği yıllar. O'nun ahlakı bizim için bir ayna olsun; bu bilgi de 'ilmun yuntefe'u bih, yani faydalanılan bir ilim olsun.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

BU E-KİTABIN KAPAĞI HAKKINDA

Bu e-kitabın kapağında hiçbir insan tasvir edilmemiştir. Kapakta **akşam vakti Mekke vadisi** görülür: **çorak kayalık tepeler**, uzakta yükselen **Nûr Dağı** ve çöl yolunda kuzeye doğru ağır ağır ilerleyen bir **deve kervanı**.

Kervan, Resûlullah'ın ﷺ Şam'a yaptığı ticaret yolculuklarını hatırlatır; Hira Mağarası'nın bulunduğu Nûr Dağı ise bu e-kitapta anlatılan peygamberlik öncesi dönemin sonunu simgeler.

Alttaki lacivert şerit, **ince altın çizgilerle** çerçevelenmiş olup yazarın adının yer aldığı alandır.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

İÇİNDEKİLER

KAVMİ ARASINDA EL-EMÎN — *Giriş*
1. KAVMİYLE BİRLİKTE YAŞAMAK — *Yûnus 10:16*
2. EBÛ TÂLİB'İN EVİNDE GENÇLİK — *Zaman çizelgesi; siyer notu*
3. ŞAM'A İLK YOLCULUK — *Güzergâh haritası; Busra*
4. RAHİP BAHÎRÂ KISSASI: BİR DEĞERLENDİRME — *Rivayetin değerlendirilmesi*
5. FİCÂR SAVAŞI — *Siyer notu*
6. HİLFU'L-FUDÛL: MAZLUMU SAVUNMA ANTLAŞMASI — *Siyer notu*
7. ÇALIŞMAK VE TİCARET — *Tüccar ahlakı tablosu*
8. HZ. HATİCE'NİN TİCARET MALLARINI GÖTÜRMEK — *Siyer notu*
9. HZ. HATİCE VE BEREKETLİ EVLİLİK — *Siyer notu*
10. AİLE HAYATI VE ÇOCUKLAR — *Aile şeması; Sahîh-i Buhârî 3818*
11. ZEYD B. HÂRİSE: SEVGİYİ SEÇEN EVLAT — *Siyer notu*
12. PEYGAMBER EVİNDE HZ. ALİ: RESÛLULLAH ﷺ — *Siyer notu*
13. KÂBE'NİN YENİDEN İNŞASI — *Sahîh-i Buhârî 3829, 1584*
14. HACERÜ'L-ESVED VE BİR ÖRTÜ — *Siyer notu*
15. RAKAMLARLA KÂBE — *Kâbe planı*
16. EL-EMÎN LAKABI — *Sahîh-i Buhârî 4770*
17. HANÎFLER — *Siyer notu*
18. PEYGAMBERLİĞE YAKLAŞIRKEN GÖRÜLEN İŞARETLER — *Sahîh-i Müslim 2277*
19. HİRA MAĞARASI'NDA İNZİVÂ — *Bilgi tablosu*
20. YÜCE AHLAK — *Kalem 68:4*
21. GENÇLER İÇİN DERSLER — *Uygulama tablosu*
22. SAHİH RİVAYET İLE MEŞHUR KISSA ARASINDA — *Rivayetlerin değerlendirilmesi*
23. PEYGAMBERLİK ÖNCESİNDE DÜNYA — *Roma, İran, Lahmîler ve Zûkâr Savaşı*
24. TİCARET YOLLARI VE ARAP PANAYIRLARI — *Yer ve mesafe tablosu; Ukâz ve Hubâşe*
25. TARİHİN İZLERİ: KUR'AN'DAN ÖNCE ARAP YAZISI — *Nemâre, Zebed, Harrân kitabeleri; Hima*
26. BU SERİDEKİ ŞAHSİYETLER — *Şahsiyetler tablosu*
27. ZAMAN ÇİZELGESİ: SİYER VE DÜNYA — *578–610 yılları olay tablosu*
28. SIKÇA SORULAN SORULAR — *On iki soru*
29. DERSLER VE KAPANIŞ
KAYNAKÇA
DESTEK VE BAĞIŞ

Renk rehberi: yeşil kutu = Kur'an ayeti; altın kutu = hadis; kahverengi kutu = siyer notu (siyer kitaplarının rivayeti); mavi tablo = karşılaştırma. Mavi altı çizili râvi isimlerine tıklayarak sunnah.com'daki râvi sayfasına gidebilirsiniz.

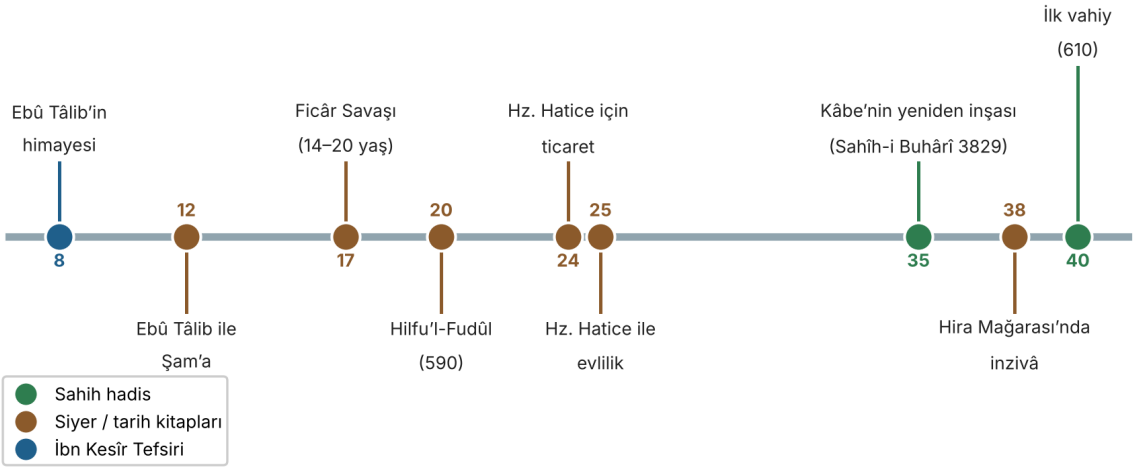
© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

KAVMİ ARASINDA EL-EMÎN

Siyer-i Nebî'nin ilk serisi, amcası Ebû Tâlib'in himayesinde koyun güden yetim bir çocukla sona ermişti. Bu ikinci e-kitap kıssayı devam ettiriyor: ***çalışan bir gençten***, ***mazlumu savunan bir delikanlıya***, ***dürüst bir tüccara***, ***bir eş ve babaya*** ve nihayet Hira Mağarası'nda inzivaya çekilen ***kırk yaşındaki adama*** kadar.

Bu süre boyunca kavmi O'na kimseye kolay kolay verilmeyen bir lakap verdi: ***el-Emîn***, yani güvenilir. Bu e-kitaptaki ayetler ve sahih hadisler özenle — yalnızca gerçekten ilgili olanlar — seçilmiş; siyer kitaplarındaki kıssalar ise "Siyer Notu" kutularına konularak dereceleri belirtilmiştir.

Zaman Çizelgesi: Gençlikten İlk Vahye (tahmini yaş)

Sayılar Efendimizin yaşıdır. Olayların çoğunun yaşları siyer kitaplarının tahminidir; kaynaklar farklıdır.

Şekil 1: Gençlikten ilk vahye kadar zaman çizelgesi.

Not: Bu e-kitaptaki ayet mealleri Diyanet İşleri Başkanlığı mealidir. Her hadisin derecesi hadis kutusunda belirtilmiştir. Siyer kitaplarından alınan bilgiler kahverengi "Siyer Notu" kutularında verilmiş, tarihî bilgilere kaynak bağlantıları eklenmiştir.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

KAVMİYLE BİRLİKTE YAŞAMAK

YÛNUS SÛRESİ 10:16

قُل لَّوۡ شَآءَ ٱللَّهُ مَا تَلَوۡتُهُۥ عَلَيۡكُمۡ وَلَآ أَدۡرَىٰكُم بِهِۦۖ فَقَدۡ لَبِثۡتُ فِيكُمۡ عُمُرٗا مِّن قَبۡلِهِۦٓۚ أَفَلَا تَعۡقِلُونَ ١٦

De ki: "Allah dileseydi ben onu size okumazdım, size de bildirmemiş olurdu. Daha önce yıllarca aranızda bulundum, hiç düşünmüyor musunuz.

Meal: Diyanet İşleri Başkanlığı — quran.com/10:16

10:16 AYETİNİN AÇIKLAMASI

Allah Resûlüne şöyle demesini emreder: ***"Ben bundan önce aranızda bir ömür geçirdim"***. İbn Kesîr şöyle açıklar: O, vahiyden önce Kureyş arasında ***kırk yıl*** yaşadı ve onlar O'nun hiç yalan söylediğini görmediler. İbn Kesîr Tefsiri 10:16.

Bu ayet, ***peygamberlik öncesi hayatını*** bir delil olarak sunar. İnsanlar hakkında hiç yalan söylemeyen biri nasıl olur da Allah hakkında yalan söyler? İşte bu yüzden bu kırk yıllık dönem incelenmeye çok değerdir — o, risaletinin ***doğruluğunun delilidir***.

NELER ÖĞRENECEĞİZ

DÖNEM	BAŞLICA OLAYLAR
Gençlik (8–20 yaş)	Ebû Tâlib'in evi, Şam yolculuğu, Ficâr Savaşı, Hilfu'l-Fudûl
Genç yetişkinlik (20–25 yaş)	Hz. Hatice için ticaret, evlilik
Yetişkinlik (25–35 yaş)	Aile hayatı, Zeyd b. Hârise, Hz. Ali, Kâbe'nin yeniden inşası
Peygamberliğe doğru (35–40 yaş)	el-Emîn lakabı, peygamberlik işaretleri, Hira Mağarası

EBÛ TÂLİB'İN EVİNDE GENÇLİK

Dedesi Abdülmuttalib vefat ettikten sonra, yaklaşık sekiz yaşından itibaren ***Ebû Tâlib*** ile birlikte yaşadı. O ev dar ve sadeydi: Ebû Tâlib fakirdi ve çok çocuğu vardı (Seri 1). İşte bu ortamda Mekkelilerin koyunlarını güderek ailesine yardım eden, ***çalışan*** bir genç olarak büyüdü.

SİYER NOTU: BİR AMCANIN SEVGİSİ

Siyer kitapları, Ebû Tâlib'in yeğenini çok sevdiğini, hatta ticaret yolculuklarında ***onu yanında götürdüğünü*** ve ondan ayrılmaya dayanamadığını anlatır. Bu sevgi, Ebû Tâlib'in yaklaşık 619 yılında vefatına kadar sürdü.

KAYNAK:

Wikipedia, "Abu Talib ibn Abd al-Muttalib". https://en.wikipedia.org/wiki/Abu_Talib_ibn_Abd_al-Muttalib

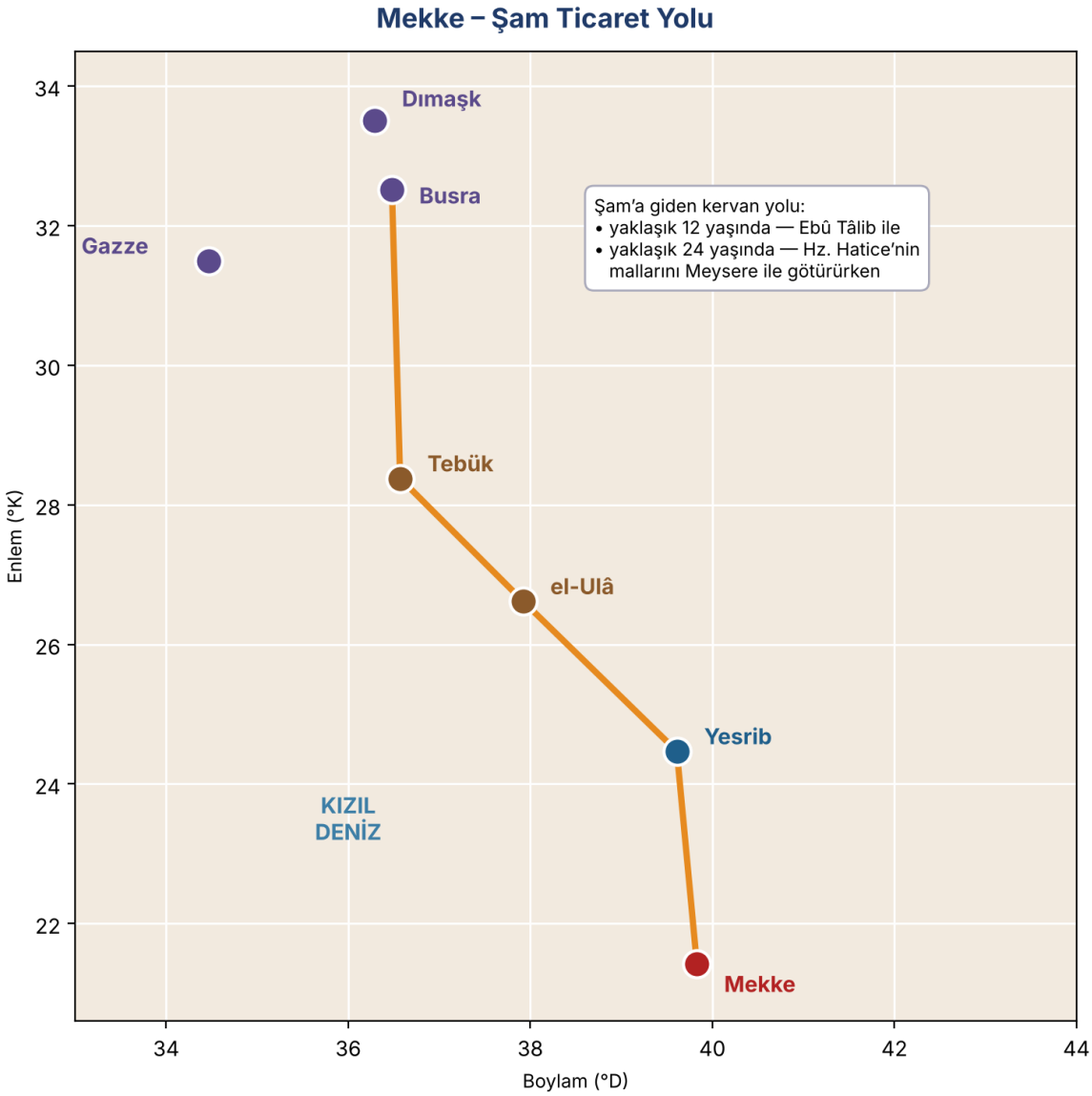
LÜKSTEN UZAK BİR GENÇLİK

Ne okul vardı ne de miras kalmış bir mal. O'nun eğitimi ***çalışmaktan, tabiattan ve toplumdan*** geldi: Mekke çevresindeki otlaklar, gelip giden ticaret kervanları ve kavminin meclisleri. Ancak Allah O'nu cahiliye davranışlarından korudu; bunu Kâbe'nin inşası olayında göreceğiz.

Ders: ***gençlikteki sıkıntılar*** şerefe engel değildir. Bunlar sabrı, sadeliği ve sorumluluğu şekillendiren bir okul olabilir.

ŞAM'A İLK YOLCULUK

Kureyş her yaz Şam'a ticaret yapardı (Seri 1). Siyer kitaplarına göre O yaklaşık ***on iki yaşındayken*** Ebû Tâlib O'nu Şam'a giden kervanla birlikte götürdü. Bu, Mekke'den ilk kez uzağa çıkışıydı.

Şematik harita; Hicaz vahaları üzerinden tahmini güzergâh. Kaynak: Wikipedia, "Quraysh", "Bosra", "Khadija bint Khuwaylid".

Şekil 2: Mekke – Şam ticaret güzergâhı (şematik harita).

BUSRA: ÇÖLÜN UCUNDA BİR ROMA ŞEHRİ

Kureyş kervanlarının uğrak yerlerinden biri, bugünkü Suriye'nin güneyinde, Havran bölgesindeki ***Busra*** idi. Wikipedia'ya göre Roma ordusu ***106 yılında*** Nebatî krallığını fethettikten sonra Busra, Roma'nın ***Arabia Petraea*** eyaletinin başkenti oldu. Bizans döneminde altıncı yüzyılda inşa edilmiş ***büyük bir katedrale*** sahip bir piskoposluk merkezi hâline geldi.

BUSRA'DAKİ TARİHÎ İZLER	AÇIKLAMA
Roma Tiyatrosu	MS ikinci yüzyılda inşa edilmiştir; üst galerisi tamamen korunmuş türünün tek örneğidir.
UNESCO Dünya Mirası	"Antik Busra Şehri" 1980'de listeye alınmıştır.
İslam Fethi	634 yılında Hâlid b. Velîd komutasındaki İslam ordusu tarafından fethedilmiştir.

Kaynak: Wikipedia, "Bosra".

Mekke'nin kurak vadisinden gelen bir gencin, büyük taş binalarıyla bir Roma şehrini gördüğünü düşünün. Bu yolculuk O'nun gözlerini ***dış dünyaya***, büyük krallıklara ve onların dinlerine açtı — ileride davet mektuplarını alacak olan dünyaya.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

RAHİP BAHÎRÂ KISSASI: BİR DEĞERLENDİRME

Şam yolculuğu kıssası genellikle ***Bahîrâ adlı bir rahiple*** ilişkilendirilir. Bu kıssa çok meşhur olduğu için durumunu dürüstçe ele almamız gerekir.

SİYER NOTU: RİVAYET EDİLENLER

İbn İshâk'ın rivayetine göre Busra'daki rahip Bahîrâ, Kureyş kervanındaki bir çocuğu ***bir bulutun gölgelediğini*** ve sırtında ***peygamberlik mührünü*** gördü. Ebû Tâlib'e yeğenini hemen Mekke'ye geri götürmesini tavsiye etti. Tirmizî de bu kıssanın bir versiyonunu rivayet etmiştir.

KAYNAK:

Wikipedia, "Bahira". https://en.wikipedia.org/wiki/Bahira

ÂLİMLERİN DEĞERLENDİRMESİ

YÖN	DEĞERLENDİRME
Kaynak	İbn İshâk ve Tirmizî; Sahîh-i Buhârî veya Sahîh-i Müslim'de yer almaz.
Zehebî'nin eleştirisi	Tirmizî'nin versiyonunda Ebû Bekir ve Bilâl'den söz edilir; oysa Ebû Bekir o sırada henüz çocuktu, Bilâl ise doğmamıştı.
Sonuç	Kıssanın bir kısmı tartışmalıdır; ayrıntılarıyla dayanak alınamaz.

Kaynak: Wikipedia, "Bahira".

Bu yüzden bu e-kitap, Bahîrâ kıssasının ayrıntıları üzerine ***hiçbir ders bina etmez***. Kesin olan, O'nun Kureyşli gençler için olağan bir şey olarak ticaret kervanıyla Şam'a gittiğidir; O'nun peygamberliğinin doğruluğu ise bir rahibin tanıklığına ***bağlı değildir***.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

FİCÂR SAVAŞI

SİYER NOTU: HARAM AYLARDA SAVAŞ

Wikipedia'ya göre ***Ficâr Savaşı*** altıncı yüzyılın sonlarında bir tarafta ***Kureyş ve Kinâne***, diğer tarafta Hevâzin ve Sakîf dâhil ***Kays kabileleri*** arasında meydana geldi. Bir kervan reisinin, savaşın yasak olduğu ***haram ayda*** öldürülmesiyle başladı — bu yüzden ***"Ficâr"*** (haram çiğneme) adını aldı.

Çarpışmalar ***Ukâz Panayırı*** çevresinde ve Mekke ile Tâif arasındaki bölgede yaklaşık dört yıl sürdü. Sonunda barış yeniden sağlandı.

KAYNAK:

Wikipedia, "Fijar Wars". https://en.wikipedia.org/wiki/Fijar_Wars

O'NUN ROLÜ

Kaynaklar, amcalarının O'nu savaş alanına götürdüğünü, O'nun ise ***onları düşman oklarından koruduğunu*** ama ***bizzat savaşmadığını*** bildirir. O sırada yaşı ***14 ile 20 arasında*** zikredilir — kaynaklar farklıdır.

Bu savaş, Arap kabilelerinin kendilerinin kutsal saydığı aylarda bile ***ne kadar kolay savaştığını*** gösterir. Savaşın acı sonuçlarına tanık olmak, bir sonraki bölümdeki meşhur barış antlaşmasının arka planını oluşturdu.

Ders: İslam daha sonra ***haram ayların saygınlığını korumuştur*** (Tevbe 9:36) ve savaşın kabile gururu için değil, yalnızca adaleti ayakta tutmak ve zulmü önlemek için olduğunu öğretmiştir.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

HİLFU'L-FUDÛL: MAZLUMU SAVUNMA ANTLAŞMASI

SİYER NOTU: ABDULLAH B. CÜD'ÂN'IN EVİNDEKİ ANTLAŞMA

Wikipedia'ya göre ***Hilfu'l-Fudûl***, Ficâr Savaşı'nın bitiminden bir ay sonra, Zilkade ayında, ***590 yılında*** akdedildi. Kabile önderleri ***Abdullah b. Cüd'ân'ın evinde*** toplanarak ***zulme uğrayan herkesi savunmaya*** ant içtiler.

Sebebi şuydu: ***Zebîd'den Yemenli bir tüccar*** mallarını ***Âs b. Vâil'e*** sattı; o ise parasını ödemedi. Tüccarın Mekke'de güçlü akrabaları yoktu; adalet için feryat etti. Antlaşma onun hakkını aldı ve zararını karşıladı.

KAYNAK:
Wikipedia, "Hilf al-Fudul". https://en.wikipedia.org/wiki/Hilf_al-Fudul

KATILAN KABİLELER

KOL	NOT
Hâşimoğulları	Resûlullah'ın kabilesi ﷺ
Muttaliboğulları	Hâşimoğulları'nın müttefiki
Zühreoğulları	Annesinin kabilesi
Esedoğulları	Hz. Hatice'nin kabilesi
Teymoğulları	Hz. Ebû Bekir'in kabilesi; Abdullah b. Cüd'ân da bu kabiledendir

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

PEYGAMBERLİKTEN SONRAKİ TUTUMU

Wikipedia'ya göre Resûl olduktan sonra da, üyelerinin çoğu Müslüman olmadığı hâlde, bu antlaşmanın ***değerini kabul etmeye*** devam etti. Siyer kitapları O'nun, İslam'da da böyle bir antlaşmaya çağrılsa icabet edeceğini söylediğini rivayet eder. Bu rivayet ***Sahîhayn'da yer almaz***.

Ders: ***adalet evrensel bir değerdir***. İslam, Müslüman olmayanlar tarafından başlatılmış olsa bile zayıfı savunan ve zulme karşı çıkan her çabayı destekler. Bugün haksızlığa uğrayanları savunan kuruluşları desteklemek, Hilfu'l-Fudûl ruhunun bir devamıdır.

ÇALIŞMAK VE TİCARET

Koyun güttüğü dönemden sonra (Seri 1), Kureyş'in başlıca mesleği olan ***ticarete*** atıldı. Mekke ticareti ***güvene*** dayanırdı: sermaye sahibi, mallarını Şam'a veya Yemen'e götürmesi için başkasına emanet eder, kâr aralarında paylaşılırdı.

Böyle bir sistemde ***iyi bir isim*** en değerli sermayedir. Dürüst ve güvenilir bir genç, kendisinin hiçbir şeyi olmasa bile mal sahipleri tarafından aranırdı — O'nun başına gelen de tam olarak buydu.

BİR TÜCCARIN AHLAKI

AHLAK	BUGÜNKÜ UYGULAMA
Dürüst	Malın durumunu, kusurları dâhil doğru anlatmak.
Güvenilir	Müşterinin veya ortağın malını kendi malı gibi korumak.
Sözünde durmak	Malı teslim etmek ve borcu ödemek için verilen söze uymak.
Adil	Tartıda ve ölçüde eksiklik yapmamak.
Hoşgörülü	Darda kalan alıcıya kolaylık göstermek.

Bu ahlak daha sonra İslam'ın muamelât öğretisi oldu. O, bunları emredilmeden önce ***uyguluyordu***.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

HZ. HATİCE'NİN TİCARET MALLARINI GÖTÜRMEK

SİYER NOTU: MEYSERE İLE YOLCULUK

Wikipedia'ya göre ***Hatice bint Huveylid*** başarılı bir tüccardı. Kervanıyla kendisi yola çıkmaz, ***başkalarını ücretle tutardı***. Kervanının, diğer bütün Kureyş tüccarlarının kervanları toplamına eşit olduğu söylenir.

O sırada ***yirmili yaşlarının başında*** olan Efendimizi, normalin ***iki katı ücretle*** Şam'a ticaret yapmak üzere tuttu. Ebû Tâlib'in izniyle Hz. Hatice'nin hizmetkârı ***Meysere*** ile birlikte gitti ve ***iki kat kârla*** döndü.

KAYNAK:

Wikipedia, "Khadija bint Khuwaylid". https://en.wikipedia.org/wiki/Khadija_bint_Khuwaylid

MEYSERE'NİN ANLATTIKLARI

Siyer kitapları, Meysere'nin yolculuk boyunca O'nun ***dürüstlüğünü ve ahlakını*** Hz. Hatice'ye anlattığını rivayet eder. Bazı rivayetler yolculukta olağanüstü olaylar da ekler; bu ek rivayetler ***sahih değildir*** ve buraya alınmamıştır.

Ders: ***işte başarı*** hileyle değil, güvenilirlik ve gayretle gelir. Akıllı bir işveren çalışanı yalnızca becerisiyle değil, ***ahlakıyla*** değerlendirir.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

HZ. HATİCE VE BEREKETLİ EVLİLİK

Hz. Hatice, Kureyş'in ***Esedoğulları*** kolundandı. Babası ***Huveylid b. Esed*** bir tüccar ve önderdi. Wikipedia'ya göre daha önce evlenmişti; kaynaklar önceki iki eşini ***Atîk b. Âiz*** ve ***Mâlik b. Nebbâş*** olarak zikreder.

SİYER NOTU: NEFÎSE ARACILIĞIYLA TEKLİF

Wikipedia'ya göre Hz. Hatice, arkadaşı ***Nefîse'den*** Efendimizin evlenmeye istekli olup olmadığını sormasını istedi. Ardından iki aile anlaştı ve amcaları resmî olarak kız istedi; kimlerin hazır bulunduğu konusunda kaynaklar farklıdır.

KAYNAK:

Wikipedia, "Khadija bint Khuwaylid". https://en.wikipedia.org/wiki/Khadija_bint_Khuwaylid

EVLENDİKLERİNDE YAŞLARI

KONU	KAYNAKLARIN BİLDİRDİĞİ
Efendimizin yaşı	Yaklaşık 25 (bazı kaynaklara göre 22–25).
Hz. Hatice'nin yaşı	Meşhur olan: 40; bazı kaynaklara göre yaklaşık 28.
Yıl	Yaklaşık 595.
Evliliğin süresi	Yaklaşık 25 yıl; Hz. Hatice'nin 619'daki vefatına kadar.

Kaynak: Wikipedia, "Khadija bint Khuwaylid".

Yaş konusundaki farklılıklar ne olursa olsun kesin olan, bu evliliğin mal ya da güzellik üzerine değil ***ahlak*** üzerine kurulduğudur. Hz. Hatice hayatta olduğu sürece başka bir kadınla evlenmedi — hayatı boyunca anılan bir vefa.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

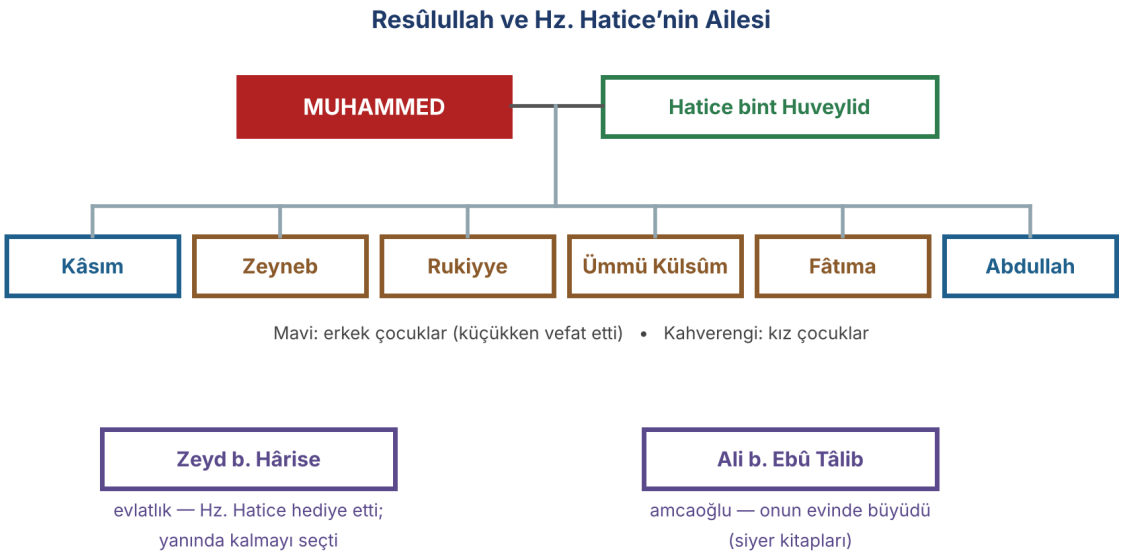
HZ. HATİCE'NİN İSLAM'DAKİ YERİ

Hz. Hatice رضى الله عنها vahiy geldiğinde O'na iman eden ***ilk kişidir***; O'nu teskin eden, malıyla ve canıyla destekleyen odur. Sahîh-i Buhârî'de Cebrâil عَلَيْهِ السَّلَامُ Hz. Hatice'ye ***Rabbinden selam*** ve cennette bir ev müjdesi getirmiştir (Sahîh-i Buhârî 3820).

HZ. HATİCE'NİN ÖZELLİKLERİ	BİZİM İÇİN ÖRNEK
Akıllı tüccar	Kadın da helal yoldan ticarette başarılı olabilir.
Erkeği ahlakıyla değerlendirmek	Eşinizi dini ve ahlakı için seçin.
Sadık destekçi	Mücadelesinde eşini teskin eden ve ona yardım eden bir hanım.
Cömert	Malını hayır ve davet için harcamak.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

AİLE HAYATI VE ÇOCUKLAR

Çocukların sayısı konusunda kaynaklar farklıdır (altı veya sekiz). Kaynak: Wikipedia, "Khadija bint Khuwaylid", "Zayd ibn Haritha al-Kalbi".

Şekil 3: Resûlullah'ın ﷺ ve Hz. Hatice'nin رضى الله عنها ailesi.

Wikipedia'ya göre Hz. Hatice'den olan çocukları, ikisi de küçükken vefat eden iki erkek — ***Kâsım*** ve ***Abdullah*** — ve dört kızdır: ***Zeyneb, Rukiyye, Ümmü Külsûm ve Fâtıma***. ***Ebü'l-Kâsım*** künyesi ilk oğlunun adından gelir.

Hz. Hatice vefat ettikten yıllar sonra bile O'nu anardı. Hz. Âişe رضى الله عنها şöyle anlatır:

HADİS — SAHÎH-İ BUHÂRÎ, NO. 3818

حَدَّثَنِي عُمَرُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ حَسَنٍ، حَدَّثَنَا أَبِي، حَدَّثَنَا حَفْصٌ، عَنْ هِشَامٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ عَائِشَةَ ـ رضى الله عنها ـ قَالَتْ مَا غِرْتُ عَلَى أَحَدٍ مِنْ نِسَاءِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم مَا غِرْتُ عَلَى خَدِيجَةَ، وَمَا رَأَيْتُهَا، وَلَكِنْ كَانَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم يُكْثِرُ ذِكْرَهَا، وَرُبَّمَا ذَبَحَ الشَّاةَ، ثُمَّ يُقَطِّعُهَا أَعْضَاءً، ثُمَّ يَبْعَثُهَا فِي صَدَائِقِ خَدِيجَةَ، فَرُبَّمَا قُلْتُ لَهُ كَأَنَّهُ لَمْ يَكُنْ فِي الدُّنْيَا امْرَأَةٌ إِلاَّ خَدِيجَةُ. فَيَقُولُ إِنَّهَا كَانَتْ وَكَانَتْ، وَكَانَ لِي مِنْهَا وَلَدٌ.

TERCÜME:

Hz. Âişe'den رضى الله عنها rivayet edildiğine göre şöyle dedi: **"Peygamber'in ﷺ hanımlarından hiçbirini Hatice'yi kıskandığım kadar kıskanmadım; oysa onu hiç görmemiştim. Fakat Peygamber ﷺ onu çok anardı."** Bazen bir koyun keser, sonra onu parçalara ayırır ve Hatice'nin dostlarına gönderirdi. Bazen O'na: "Sanki dünyada Hatice'den başka kadın yok!" derdim. O da şöyle cevap verirdi: **"O şöyle şöyle biriydi; çocuklarım da ondan oldu."**

SENED İmam Buhârî'nin rivayet zinciri (talebeden hocaya): 'Umar b. Muhammed b. al-Hasan ← babası Muhammed b. al-Hasan ← Hafs b. Ghiyath ← Hişam b. 'Urwah ← babası 'Urwah b. al-Zubair ← 'A'işah رضى الله عنها.

KAYNAK: İmam Buhârî, Sahîh-i Buhârî, Kitâbu Menâkıbi'l-Ensâr, Bâbu Tezvîci'n-Nebî ﷺ Hadîce ve Fadlihâ (Peygamber'in ﷺ Hatice ile evlenmesi ve onun fazileti), Hadis No. 3818. Müslim de rivayet etmiştir (No. 2435).

DERECE: SAHİH — hadis âlimlerinin ittifakıyla Kur'an'dan sonra en sahih kitap olan Sahîh-i Buhârî'de yer alır.

Kaynak: https://sunnah.com/bukhari:3818

BU HADİSİN DERSLERİ

Birincisi: Sönmeyen vefa. Hz. Hatice'yi daima anar ve ***dostlarına hediyeler göndererek ikram ederdi***.

İkincisi: Eşin kıymetini bilmek. Bir hanımın iyiliği, o artık hayatta olmasa bile ***unutulmaz***.

Üçüncüsü: İnsani bir özellik. Bu hadis Hz. Âişe'nin kıskançlık duygusu hakkındaki dürüstlüğünü — ve Efendimizin buna ne kadar yumuşak cevap verdiğini — de gösterir.

ZEYD B. HÂRİSE: SEVGİYİ SEÇEN EVLAT

SİYER NOTU: KAÇIRILAN ÇOCUK

Wikipedia'ya göre ***Zeyd b. Hârise Kelb*** kabilesindendi. Küçükken kaçırılıp ***Ukâz Panayırı'nda*** satıldı. ***Hakîm b. Hizâm*** onu halası Hz. Hatice için satın aldı; Hz. Hatice de onu Efendimize hediye etti.

Babası ve amcası onu fidye ile kurtarmaya geldiğinde Zeyd, Efendimizin yanında ***kalmayı seçti***. Bunun üzerine Efendimiz onu evlat edindiğini ilan etti ve o ***Zeyd b. Muhammed*** diye tanındı.

KAYNAK:

Wikipedia, "Zayd ibn Haritha al-Kalbi". https://en.wikipedia.org/wiki/Zayd_ibn_Haritha_al-Kalbi

ZEYD NEDEN BÖYLE SEÇTİ?

Bir kölenin kendi babasının yanına dönmemeyi seçmesi, Efendimizin ona köle gibi değil ***sevgi ve şefkatle davrandığını*** gösterir. O'nun güzel ahlakını önce en yakınındakiler hissetmişti.

EVLATLIK HÜKMÜ DAHA SONRA

Ahzâb Sûresi 33:5 indikten sonra evlatlıkların ***öz babalarına nispet edilmesi*** emredildi ve Zeyd yeniden Zeyd b. Hârise diye anıldı. Zeyd ***ilk Müslümanlardan*** biriydi ve 629 yılında ***Mûte Savaşı'nda*** şehit düştü.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

ADI ANILAN TEK SAHABİ

Zeyd b. Hârise, Kur'an'da Ahzâb Sûresi 33:37'de adı açıkça geçen ***tek sahabidir***. Bu şeref, bir zamanlar pazarda satılan bir köleye verilmiştir — ***Allah katındaki şerefin*** soyda veya malda olmadığının işareti.

Oğlu ***Üsâme b. Zeyd*** ise henüz gençken Efendimiz tarafından ordu komutanı tayin edildi. Efendimizin Zeyd'in ailesine olan sevgisi nesilden nesle sürdü.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

PEYGAMBER EVİNDE HZ. ALİ: RESÛLULLAH ﷺ

SİYER NOTU: EBÛ TÂLİB'İN İYİLİĞİNE KARŞILIK

Siyer kitapları, bir ***kıtlık yılında*** Kureyş'in geçim sıkıntısına düştüğünü rivayet eder. Ebû Tâlib'in çocukları çok, malı azdı. Resûlullah ﷺ amcası Abbâs'ı, Ebû Tâlib'in ***yükünü hafifletmeye*** davet etti: kendisi ***Ali'yi***, Abbâs da ***Ca'fer'i*** yanına aldı.

Ali, Efendimizin ve Hz. Hatice'nin evinde büyüdü; vahiy geldiğinde ***ilk*** iman edenlerden oldu.

DERS

Birincisi: İyiliğe karşılık vermek. Ebû Tâlib küçükken O'na baktı; O da büyüyünce Ebû Tâlib'in ***yükünü hafifletti***.

İkincisi: Eğiten bir ev. Efendimizin ve Hz. Hatice'nin evi, İslam'ın iki büyük şahsiyeti Zeyd ve Ali için ***büyüdükleri bir yuva*** oldu.

Üçüncüsü: Aile içi dayanışma. Sıkıntı anında geniş aile ***birbirine yardım eder***. Bugün darda kalan akrabaya yardım etmek — çocuklarının eğitimini üstlenmek dâhil — yaşayan bir sünnettir.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

KÂBE'NİN YENİDEN İNŞASI

Efendimiz yaklaşık ***otuz beş yaşındayken*** Kâbe zayıf bir hâldeydi. Wikipedia'ya göre bir ***yangın*** yapısını zayıflatmış, ardından bir ***sel*** ona zarar vermişti. Kureyş onu yıkıp yeniden inşa etmeye karar verdi.

SİYER NOTU: BİR RUM GEMİSİNDEN KERESTE

Wikipedia'ya göre inşaat için kereste, Kızıldeniz kıyısında ***Şuaybe'de*** karaya oturan ***bir Bizans gemisinden*** alındı. Gemide bulunan, ***Bâkûm*** adında Mısırlı Kıptî bir marangoz da marangozluk işlerini yaptı.

KAYNAK:
Wikipedia, "Kaaba". https://en.wikipedia.org/wiki/Kaaba

Resûlullah ﷺ amcası Abbâs ile birlikte ***taş taşıdı***. Bu olayda, Allah'ın O'nu peygamberlikten önce bile nasıl ***koruduğunu*** gösteren bir şey oldu:

HADİS — SAHÎH-İ BUHÂRÎ, NO. 3829

حَدَّثَنِي مَحْمُودٌ، حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ، قَالَ أَخْبَرَنِي ابْنُ جُرَيْجٍ، قَالَ أَخْبَرَنِي عَمْرُو بْنُ دِينَارٍ، سَمِعَ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ ـ رضى الله عنهما ـ قَالَ لَمَّا بُنِيَتِ الْكَعْبَةُ ذَهَبَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم وَعَبَّاسٌ يَنْقُلاَنِ الْحِجَارَةَ، فَقَالَ عَبَّاسٌ لِلنَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم اجْعَلْ إِزَارَكَ عَلَى رَقَبَتِكَ يَقِيكَ مِنَ الْحِجَارَةِ، فَخَرَّ إِلَى الأَرْضِ، وَطَمَحَتْ عَيْنَاهُ إِلَى السَّمَاءِ ثُمَّ أَفَاقَ فَقَالَ «إِزَارِي إِزَارِي». فَشَدَّ عَلَيْهِ إِزَارَهُ.

TERCÜME:

Câbir b. Abdullah'tan رضى الله عنهما rivayet edildiğine göre şöyle dedi: Kâbe (yeniden) inşa edilirken Peygamber ﷺ ve Abbâs taş taşımaya gittiler. Abbâs Peygamber'e ﷺ: "İzarını boynunun üzerine koy da seni taştan korusun" dedi. Bunun üzerine yere düştü, gözleri göğe açık kaldı. Sonra kendine geldi ve: **"İzarım! İzarım!"** dedi. İzarı yeniden üzerine bağlandı.

SENED İmam Buhârî'nin rivayet zinciri (talebeden hocaya): Mahmud b. Ghailan ← 'Abd al-Razzaq ← Ibn Juraij ← 'Amr b. Dinar ← Jabir b. 'Abdillah رضى الله عنهما.

KAYNAK: İmam Buhârî, Sahîh-i Buhârî, Kitâbu Menâkıbi'l-Ensâr, Bâbu Bünyâni'l-Ka'be (Kâbe'nin inşası), Hadis No. 3829. Müslim de rivayet etmiştir (No. 340).

DERECE: SAHİH — hadis âlimlerinin ittifakıyla Kur'an'dan sonra en sahih kitap olan Sahîh-i Buhârî'de yer alır.

Kaynak: https://sunnah.com/bukhari:3829

BU HADİSİN DERSLERİ

Cahiliye döneminde işçilerin halk içinde avret yerlerini açması olağan bir şeydi. Ancak Allah Resûlünün ***avretini korudu***: izarı kaldırılır kaldırılmaz bayıldı, kendine gelince de izarını istedi. O'nun hayâsını, şeriat bunu emretmeden önce Allah korumuştu.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

KÂBE NEDEN KÜÇÜLDÜ?

HADİS — SAHÎH-İ BUHÂRÎ, NO. 1584

حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ، حَدَّثَنَا أَبُو الأَحْوَصِ، حَدَّثَنَا أَشْعَثُ، عَنِ الأَسْوَدِ بْنِ يَزِيدَ، عَنْ عَائِشَةَ ـ رضى الله عنها ـ قَالَتْ سَأَلْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم عَنِ الْجَدْرِ أَمِنَ الْبَيْتِ هُوَ قَالَ «نَعَمْ». قُلْتُ فَمَا لَهُمْ لَمْ يُدْخِلُوهُ فِي الْبَيْتِ قَالَ «إِنَّ قَوْمَكِ قَصَّرَتْ بِهِمُ النَّفَقَةُ». قُلْتُ فَمَا شَأْنُ بَابِهِ مُرْتَفِعًا قَالَ «فَعَلَ ذَلِكِ قَوْمُكِ لِيُدْخِلُوا مَنْ شَاءُوا وَيَمْنَعُوا مَنْ شَاءُوا، وَلَوْلاَ أَنَّ قَوْمَكِ حَدِيثٌ عَهْدُهُمْ بِالْجَاهِلِيَّةِ فَأَخَافُ أَنْ تُنْكِرَ قُلُوبُهُمْ أَنْ أُدْخِلَ الْجَدْرَ فِي الْبَيْتِ وَأَنْ أُلْصِقَ بَابَهُ بِالأَرْضِ».

TERCÜME:

Hz. Âişe'den رضى الله عنها rivayet edildiğine göre şöyle dedi: Peygamber'e ﷺ yarım daire şeklindeki duvarı (Hicr'i) sordum: Kâbe'den midir? **"Evet"** dedi. "Peki neden onu Kâbe'nin binasına katmadılar?" dedim. **"Kavminin harcayacak malı yetmedi"** dedi. "Kapısı neden yüksek?" dedim. **"Kavmin bunu dilediklerini içeri sokmak, dilediklerini de engellemek için yaptı. Eğer kavmin cahiliyeden yeni çıkmış olmasaydı ve kalplerinin bunu yadırgamasından korkmasaydım, o duvarı Kâbe'ye katar ve kapısını yere indirirdim."**

SENED İmam Buhârî'nin rivayet zinciri (talebeden hocaya): Musaddad ← Ebû al-Ahwas ← Aş'ath b. Abi al-Şa'tha' ← al-Aswad b. Yazid ← 'A'işah رضى الله عنها.

KAYNAK: İmam Buhârî, Sahîh-i Buhârî, Kitâbu'l-Hac, Bâbu Fadli Mekke ve Bünyânihâ (Mekke'nin fazileti ve inşası), Hadis No. 1584. Müslim de rivayet etmiştir (No. 1333).

DERECE: SAHİH — hadis âlimlerinin ittifakıyla Kur'an'dan sonra en sahih kitap olan Sahîh-i Buhârî'de yer alır.

Kaynak: https://sunnah.com/bukhari:1584

BU HADİSİN DERSLERİ

Birincisi: Yalnızca helal mal. Kureyş'in ***harcayacak malı yetmedi***; bu yüzden Kâbe'nin bir kısmı binanın dışında kaldı — bugün ***Hicr-i İsmâil*** olarak bilinen alan.

İkincisi: Değişimde hikmet. Efendimiz bunu düzeltmek istedi, fakat cahiliyeden yeni çıkmış kavminin reddetmesinden endişe ederek ***erteledi***. Akıllı bir lider ***toplumun hazır oluşunu*** gözetir.

HACERÜ'L-ESVED VE BİR ÖRTÜ

Kâbe'nin inşası ***Hacerü'l-Esved'in*** yerine gelince Kureyş kabileleri ***anlaşmazlığa düştü***: her kabile taşı yerine koyma şerefini istiyordu. Anlaşmazlık neredeyse kan dökülmesine varacaktı.

SİYER NOTU: ADİL BİR ÇÖZÜM

Siyer kitaplarına göre Mescid-i Harâm'a ***ilk girecek kişinin*** hakemliğini kabul etmekte anlaştılar. O kişi ***Muhammed*** idi; bunun üzerine: "İşte el-Emîn, ona razıyız" dediler.

Wikipedia'ya göre O bir ***örtü*** istedi, Hacerü'l-Esved'i üzerine koydu ve ***her kabilenin önderlerinin*** örtünün ucundan tutup birlikte kaldırmalarını söyledi. Sonra ***taşı yerine*** kendi eliyle koydu.

KAYNAK:
Wikipedia, "Kaaba". https://en.wikipedia.org/wiki/Kaaba

LİDERLİK DERSLERİ

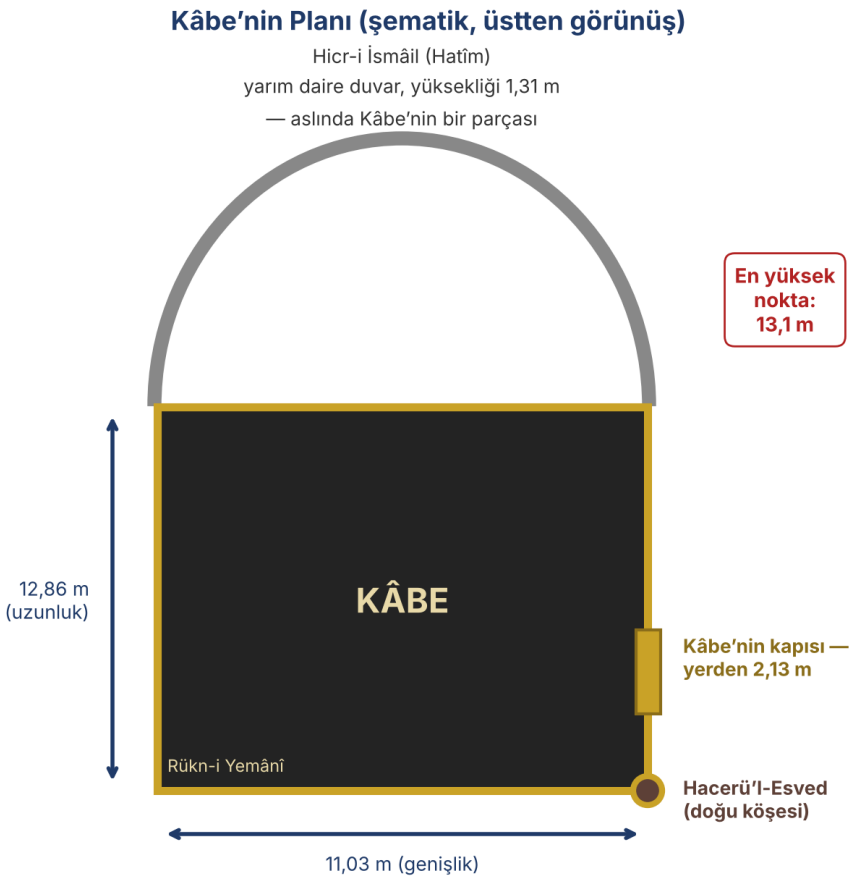
O'NUN ATTIĞI ADIM	DERS
Bir örtü istemek	Yaratıcı ve kolay bir çözüm bulun.
Her kabile örtünün bir ucundan tutar	Herkesi işin içine katın; kimse dışlanmış hissetmesin.
Taşı bizzat kendisi koyar	Lider sadece emretmez, bizzat uygular.
Güvenilirliği sayesinde kabul görür	Güven, ihtiyaç duyulmadan yıllar önce inşa edilir.

Bu kıssa siyer kitaplarında meşhurdur ve Sahîhayn dışında çeşitli senetlerle rivayet edilmiştir. Özü — Efendimizin Hacerü'l-Esved anlaşmazlığını çözmesi — tarihçilerce genel olarak kabul görmüştür.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

RAKAMLARLA KÂBE

Bugün gördüğümüz Kâbe hâlâ ***Kureyş'in attığı temeller*** üzerinde durmaktadır. Wikipedia'ya göre Abdullah b. Zübeyr'in 683'te Hicr alanını da içine alan yeniden inşasından sonra Halife Abdülmelik b. Mervân ***693 yılında*** onu Kureyş'in temelleri üzerine yeniden inşa etti ve temel şekli o zamandan beri değişmedi.

Ölçüler Wikipedia, "Kaaba"ya göredir (diğer kaynaklar biraz farklı rakamlar verir). Kureyş, mal yetersizliği nedeniyle Hicr'i dışarıda bıraktı.

Şekil 4: Kâbe'nin ve Hicr-i İsmâil'in planı (şematik).

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

ÖZELLİK	ÖLÇÜ / AÇIKLAMA
Uzunluk	12,86 m
Genişlik	11,03 m
En yüksek nokta	13,1 m
Kapı	Kuzeydoğu duvarında, yerden 2,13 m yüksekte
Hicr-i İsmâil	Yarım daire biçiminde mermer duvar, yüksekliği 1,31 m, genişliği 1,5 m
Yeniden inşalar	Kureyş (yaklaşık 600–605), İbn Zübeyr (683), Abdülmelik (693), IV. Murad (1626–1627)

Kaynak: Wikipedia, "Kaaba". Wikipedia başka ölçüler de verir (yaklaşık 15 m yükseklik, 12 m × 10,5 m); fark ölçüm yöntemine bağlıdır.

Bugün tavaf ederken Hicr-i İsmâil'in dışından yürürüz; çünkü o ***Kâbe'nin bir parçasıdır*** — Hz. Âişe'nin رضى الله عنها hadisinde olduğu gibi, Kureyş'in yalnızca helal mal kullanma kararının doğrudan sonucu.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

EL-EMÎN LAKABI

Hacerü'l-Esved olayı, Kureyş'in O'na peygamberlikten önce bile ***el-Emîn*** dediğini gösterir. O'nun doğruluğuna dair en açık tanıklık, açıktan davete başladığında bizzat kavminden geldi:

HADİS — SAHÎH-İ BUHÂRÎ, NO. 4770

حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ حَفْصِ بْنِ غِيَاثٍ، حَدَّثَنَا أَبِي، حَدَّثَنَا الأَعْمَشُ، قَالَ حَدَّثَنِي عَمْرُو بْنُ مُرَّةَ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ - رضى الله عنهما - قَالَ لَمَّا نَزَلَتْ {وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الأَقْرَبِينَ} صَعِدَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم عَلَى الصَّفَا فَجَعَلَ يُنَادِي «يَا بَنِي فِهْرٍ، يَا بَنِي عَدِيٍّ». لِبُطُونِ قُرَيْشٍ حَتَّى اجْتَمَعُوا، فَجَعَلَ الرَّجُلُ إِذَا لَمْ يَسْتَطِعْ أَنْ يَخْرُجَ أَرْسَلَ رَسُولاً لِيَنْظُرَ مَا هُوَ، فَجَاءَ أَبُو لَهَبٍ وَقُرَيْشٌ فَقَالَ «أَرَأَيْتَكُمْ لَوْ أَخْبَرْتُكُمْ أَنَّ خَيْلاً بِالْوَادِي تُرِيدُ أَنْ تُغِيرَ عَلَيْكُمْ، أَكُنْتُمْ مُصَدِّقِيَّ». قَالُوا نَعَمْ، مَا جَرَّبْنَا عَلَيْكَ إِلاَّ صِدْقًا. قَالَ «فَإِنِّي نَذِيرٌ لَكُمْ بَيْنَ يَدَىْ عَذَابٍ شَدِيدٍ». فَقَالَ أَبُو لَهَبٍ تَبًّا لَكَ سَائِرَ الْيَوْمِ، أَلِهَذَا جَمَعْتَنَا فَنَزَلَتْ {تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ ، مَا أَغْنَى عَنْهُ مَالُهُ وَمَا كَسَبَ}

TERCÜME:

İbn Abbâs'tan رضى الله عنهما rivayet edildiğine göre şöyle dedi: {En yakın akrabanı uyar} ayeti inince Peygamber ﷺ Safâ tepesine çıktı ve: "Ey Fihroğulları! Ey Adîoğulları!" diye — Kureyş kollarına — seslendi; nihayet toplandılar. Çıkamayan, ne olduğunu görmek için birini gönderdi. Ebû Leheb ve Kureyş de geldi. Buyurdu ki: **"Size şu vadide sizi basmak isteyen bir süvari birliği var desem bana inanır mısınız?"** Dediler ki: **"Evet, senden doğruluktan başka bir şey görmedik."** Buyurdu ki: **"Ben, şiddetli bir azaptan önce sizi uyaran biriyim."** Ebû Leheb: "Bütün gün yazıklar olsun sana! Bizi bunun için mi topladın?" dedi. Bunun üzerine {Ebû Leheb'in elleri kurusun, kurudu da} ayeti indi.

SENED İmam Buhârî'nin rivayet zinciri (talebeden hocaya): 'Umar b. Hafs b. Ghiyath ← babası Hafs b. Ghiyath ← al-A'mas ← 'Amr b. Murrah ← Sa'id b. Jubair ← Ibn 'Abbas رضى الله عنهما.

KAYNAK: İmam Buhârî, Sahîh-i Buhârî, Kitâbu't-Tefsîr, Şuarâ Sûresi, Hadis No. 4770. Müslim de rivayet etmiştir (No. 208).

DERECE: SAHİH — hadis âlimlerinin ittifakıyla Kur'an'dan sonra en sahih kitap olan Sahîh-i Buhârî'de yer alır.

Kaynak: https://sunnah.com/bukhari:4770

BU HADİSİN DERSLERİ

Birincisi: Düşmanın tanıklığı. Ebû Leheb dâhil Kureyş şunu itiraf etti: ***"Senden doğruluktan başka bir şey görmedik."*** Bu itiraf, daha sonra O'na karşı çıkacak olanlardan geldi.

İkincisi: Davetin sermayesi. Kırk yıllık doğruluk, risaleti tebliğ ederken ***güvenin temeli*** oldu. Bugünün davetçisi de sözünden önce ahlakıyla tanınmalıdır.

Üçüncüsü: Hakikat ve inkâr. O'nun doğruluğunu kabul ettiler ama davetini yine de reddettiler. ***Hidayet yalnızca delil değildir***; o, Allah'ın lütfudur.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

HANÎFLER

Cahiliye döneminde bütün Araplar putlara tapmıyordu. ***Hanîf*** olarak bilinen küçük bir grup vardı — putperestliği reddeden ve Hz. İbrâhim'in عَلَيْهِ السَّلَامُ dinini arayanlar.

SİYER NOTU: ZEYD B. AMR B. NÜFEYL

En meşhurlarından biri, Saîd b. Zeyd'in ***Zaid bin 'Amr bin Nufail*** babası Zeyd b. Amr b. Nüfeyl'dir. Sahîh-i Buhârî onun ***putlar için kesilen hayvanların etini yemediğini***, Kureyş'i Allah'tan başkası adına kurban kestikleri için kınadığını ve doğru dini aramak için Şam'a gittiğini rivayet eder. Peygamberlikten önce vefat etti.

KAYNAK:
Sahîh-i Buhârî 3826–3827. https://sunnah.com/bukhari:3826

Hanîflerin varlığı, putlara tapan bir toplumda bile insanın ***fıtratının*** tek olan Allah'ı aradığını gösterir. Mekke toplumu ***bir ışık bekliyordu***.

RESÛLULLAH ﷺ VE PUTLAR

Peygamberlikten önce O ***putlara tapmadı***. Allah, Kâbe'nin inşasında avretini koruduğu gibi O'nu kavminin şirk ameliyelerinden de korudu. İnzivaya ve ibadete olan sevgisi daha sonra O'nu Hira Mağarası'na götürdü.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

PEYGAMBERLİĞE YAKLAŞIRKEN GÖRÜLEN İŞARETLER

Peygamberlik vakti yaklaştıkça, ancak sonradan tam anlaşılan bazı işaretler görüldü. Resûlullah ﷺ bunlardan birini bizzat anlatmıştır:

HADİS — SAHÎH-İ MÜSLİM, NO. 2277

وَحَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ، حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَبِي بُكَيْرٍ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ طَهْمَانَ، حَدَّثَنِي سِمَاكُ بْنُ حَرْبٍ، عَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ، قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم «إِنِّي لأَعْرِفُ حَجَرًا بِمَكَّةَ كَانَ يُسَلِّمُ عَلَىَّ قَبْلَ أَنْ أُبْعَثَ إِنِّي لأَعْرِفُهُ الآنَ».

TERCÜME:

Câbir b. Semure'den رضى الله عنه rivayet edildiğine göre şöyle dedi: Resûlullah ﷺ buyurdu: **"Mekke'de, ben peygamber olarak gönderilmeden önce bana selam veren bir taş tanıyorum. Onu şimdi de tanıyorum."**

SENED İmam Müslim'in rivayet zinciri (talebeden hocaya): Ebû Bakr b. Abi Şaibah ← Yahya b. Abi Bukair ← Ibrahim b. Tahman ← Simak b. Harb ← Jabir b. Samurah رضى الله عنه.

KAYNAK: İmam Müslim, Sahîh-i Müslim, Kitâbu'l-Fedâil, Bâbu Fadli Nesebi'n-Nebî ﷺ ve Teslîmi'l-Hacer aleyhi Kable'n-Nübüvve, Hadis No. 2277.

DERECE: SAHİH — Sahîh-i Müslim'de yer alır.

Kaynak: https://sunnah.com/muslim:2277

BU HADİSİN DERSLERİ

Birincisi: Tabiat Resûlünü tanır. Mekke'deki bir taş, O gönderilmeden önce O'na ***selam verdi*** — Allah'ın O'na bir ikramı.

İkincisi: Unutulmayan bir hatıra. ***"Onu şimdi de tanıyorum"*** demesi, olayın gerçek olduğunu ve hatırlandığını gösterir.

SÂDIK RÜYA

Sahîh-i Buhârî'de Hz. Âişe رضى الله عنها vahyin başlangıcının ***sâdık rüya*** olduğunu anlatır: gördüğü her rüya ***sabah aydınlığı gibi*** gerçekleşirdi. Sonra Hira Mağarası'nda ***yalnız kalmayı sevdi***. Kıssanın tamamı Seri 3'te anlatılacaktır. Sahîh-i Buhârî 3

HİRA MAĞARASI'NDA İNZİVÂ

Kırk yaşına yaklaşırken, Mekke yakınlarındaki ***Nûr Dağı'nın*** zirvesindeki küçük bir mağarada ***yalnız kalmayı*** giderek daha çok sevdi. Orada günlerce ibadet eder (tehannüs), azık götürür, sonra azık almak için Hz. Hatice'ye döner, yeniden giderdi.

RAKAMLARLA HİRA MAĞARASI

KONU	AÇIKLAMA
Nûr Dağı'nın yüksekliği	Yaklaşık 640 m
Mağaranın konumu	Yaklaşık 270 m (Wikipedia'ya göre)
Mağaranın boyutu	Yaklaşık 3,7 m uzunluk ve 1,6 m genişlik
Bugün tırmanış	Yaklaşık 1.750 basamak; bir ila iki saat
İnzivâ süresi	Tarih kaynaklarına göre her yıl bir ay
İlk vahiy	Yaklaşık Ağustos 610, Ramazan ayında

Kaynak: Wikipedia, "Mount Hira".

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

NEDEN İNZİVÂ?

Mekke toplumu putlarla, ticaretle ve kabile çekişmeleriyle doluydu. Hira'da O ***gürültüden uzakta*** Allah'ın büyüklüğünü ve kavminin hâlini düşünürdü. Bu mağaradan Mekke — ve Kâbe — uzaktan görülebilir.

Ders: her birimizin ***Allah ile baş başa kalacağı bir vakte*** ihtiyacı vardır — gecenin son üçte birinde, itikâfta veya telefondan uzak birkaç dakikada. Sürekli meşgul bir kalp nuru kabul etmekte zorlanır.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

BUGÜN NÛR DAĞI'NI ZİYARET

Pek çok hacı ve umreci Hira Mağarası'nı görmek için Nûr Dağı'na tırmanır. Âlimler, tırmanmanın ***hac veya umre ibadetinin bir parçası olmadığını*** ve mağarada namaz kılmanın ya da dua etmenin özel bir faziletine dair bir nas bulunmadığını açıklar. Vahyin başlangıcından ***ibret almak*** için ziyaret edilebilir.

TIRMANACAKLARA TAVSİYELER	SEBEP
Sabah veya akşamüstü tırmanın	Mekke öğle saatlerinde çok sıcaktır.
Yeterli su götürün	Tırmanış bir ila iki saat sürer.
Temizliğe ve adaba dikkat edin	Bu tarihî yeri pek çok kişi ziyaret eder.
Delili olmayan uygulamalardan kaçının	İbadet sünnete dayanmalıdır.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

YÜCE AHLAK

KALEM SÛRESİ 68:4

وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ ﴿٤﴾

Şüphesiz sen büyük bir ahlaka sahipsindir.

Meal: Diyanet İşleri Başkanlığı — quran.com/68:4

68:4 AYETİNİN AÇIKLAMASI

Allah şöyle buyurur: ***"Sen elbette yüce bir ahlak üzeresin"***. İbn Kesîr, Hz. Âişe'nin رضى الله عنها O'nun ahlakının ***Kur'an*** olduğu yönündeki açıklamasını nakleder: emirlerini yerine getirir, yasaklarından kaçınırdı. İbn Kesîr Tefsiri 68:4.

Peygamberlikten önceki kırk yıl bu ahlakı pek çok durumda ortaya koymuştu. İlk vahiy geldiğinde Hz. Hatice رضى الله عنها O'nu bizzat bu ahlakı sayarak teskin etti: akrabalık bağını gözetirdi, zayıfın yükünü taşırdı, yoksula yardım ederdi, misafiri ağırlardı ve musibete uğrayana destek olurdu (Sahîh-i Buhârî 3).

BU E-KİTAPTAKİ AHLAK

AHLAK	OLAY
Çalışkanlık	Koyun gütmek ve ticaret
Mazlumu savunmak	Hilfu'l-Fudûl
Güvenilirlik	Hz. Hatice'nin ticaret malları; el-Emîn lakabı
Vefa	Hz. Hatice'yi anması (Sahîh-i Buhârî 3818)
Şefkat	Zeyd'in O'nun yanında kalmayı seçmesi
İyiliğe karşılık	Ebû Tâlib'in yükünü hafifletmek için Ali'yi yanına alması
Hikmet ve adalet	Hacerü'l-Esved anlaşmazlığının çözümü
Hayâ	İzar olayı (Sahîh-i Buhârî 3829)

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

GENÇLER İÇİN DERSLER

Resûlullah'ın ﷺ gençlik ve yetişkinlik yılları bugünün gençleri için ***en güzel rehberdir***. Mal miras almadı; fakat ahlakı ve çalışkanlığıyla saygın bir isim inşa etti.

SİYERDEN	GENÇLER İÇİN UYGULAMALAR
Gençken çalışmak	Küçük de olsa helal işten utanmayın.
Yolculuktan öğrenmek	Dış dünyayı açık bir gözle ve korunan bir kalple tanıyın.
Hilfu'l-Fudûl	Zayıfı ve mazlumu savunma çabalarına katılın.
Ticarette güvenilirlik	Kâr peşinde koşmadan önce iyi bir isim edinin.
Eşi ahlakı için seçmek	Din ve ahlakı başlıca ölçü yapın.
Avreti ve onuru korumak	Başkaları önemsemese bile hayâyı koruyun.
Allah ile baş başa vakit	Muhasebe ve ibadete vakit ayırın.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

ANNE BABALAR İÇİN BİR TEFEKKÜR

Ebû Tâlib'in fakir evi güvenilir bir genç yetiştirdi; Efendimizin ve Hz. Hatice'nin evi de Zeyd'i ve Ali'yi yetiştirdi. ***Sevgi dolu ve güzel örnek olunan bir ev*** lüksten daha önemlidir. Çocuklarınızı yalnızca öğütle değil, örnekle eğitin.

Son olarak 10:16 ayetini hatırlayın: O'nun peygamberlik öncesi hayatı ***doğruluğun delili*** oldu. Bugünkü hayatımız da bir şahit olacaktır — ya davet ettiğimiz şeyi doğrulayacak ya da yalanlayacaktır.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

SAHİH RİVAYET İLE MEŞHUR KISSA ARASINDA

Resûlullah'ın ﷺ gençlik ve yetişkinlik yıllarına dair pek çok kıssa halk arasında yaygındır. Aşağıdaki tablo sahih olanı, siyer kitaplarından olanı ve tartışmalı olanı ayırır.

KISSALAR VE DURUMLARI

MEŞHUR KISSA	DURUMU
Gençliğinde Ebû Tâlib ile Şam'a gitti.	Siyer kitaplarının rivayeti; genel olarak kabul edilir.
Rahip Bahîrâ O'ndaki peygamberlik işaretlerini tanıdı.	İbn İshâk ve Tirmizî'nin rivayeti; bir kısmı Zehebî gibi âlimlerce tartışılmıştır.
Hilfu'l-Fudûl'e katıldı.	Siyer ve tarih rivayeti; kabul edilir.
Hz. Hatice evlendiğinde 40 yaşındaydı.	Meşhur görüş; bazı kaynaklar yaklaşık 28 yaş der.
Hz. Hatice'yi anar, dostlarına ikram ederdi.	Sahih (Sahîh-i Buhârî 3818).
Kâbe yeniden inşa edilirken taş taşıdı.	Sahih (Sahîh-i Buhârî 3829).
Hicr-i İsmâil mal yetersizliği nedeniyle dışarıda bırakıldı.	Sahih (Sahîh-i Buhârî 1584).
Hacerü'l-Esved anlaşmazlığını bir örtüyle çözdü.	Çeşitli senetlerle siyer rivayeti; geniş ölçüde kabul görür.
Gönderilmeden önce bir taş O'na selam verdi.	Sahih (Sahîh-i Müslim 2277).
Meysere ile yolculukta olağanüstü olaylar.	Sahih olmayan ilaveler; alınmamıştır.

TEFEKKÜR

O'nun kıssasının güzel olması için ilaveye ihtiyacı yoktur. Sahih rivayetler ***sevgiyi artırmaya*** ve örnek olmaya yeter.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

PEYGAMBERLİK ÖNCESİNDE DÜNYA

Resûlullah'ın ﷺ hayatının ilk kırk yılı, Arap Yarımadası'nı çevreleyen dünya hızla değişirken geçti. İki büyük imparatorluk — Doğu Roma (Bizans) ve İran (Sâsânî) — savaşmaya devam ediyor, onların müttefiki Arap krallıkları çöküyor, Arap kabileleri büyük güçlere karşı koymaya cesaret ediyordu. Bu bölüm, O'nun gençlik ve yetişkinlik kıssasını bu dünya olaylarının ortasına yerleştiriyor.

ROMA'NIN YARDIM ETTİĞİ İRAN KRALI

590 yılında, Efendimiz yaklaşık yirmi yaşındayken — yani Hilfu'l-Fudûl zamanlarında — ***II. Hüsrev*** İran tahtına geçti. Başta isyan eden bir komutan tarafından tahttan indirildi ve Roma topraklarına kaçtı. Roma İmparatoru Maurikios, bazı sınır bölgeleri ve şehirleri karşılığında tahtını geri alması için ona askerî yardım etti. II. Hüsrev 628 yılına kadar hüküm sürdü.

Kaynak: World History Encyclopedia, "Khosrow II".

BÜYÜK SAVAŞ YENİDEN BAŞLIYOR (602)

602 yılında, Efendimiz yaklaşık otuz iki yaşındayken, Maurikios Fokas tarafından tahttan indirildi ve ailesiyle birlikte öldürüldü. II. Hüsrev bunu Roma'ya saldırmak için bahane etti ve iki imparatorluk arasında uzun bir savaş başladı. İran ordusu pek çok Roma şehrini ele geçirdi. ***610 yılında*** — Hira Mağarası'nda ilk vahyin indiği yıl — Fokas devrilince Herakleios Roma imparatoru oldu.

Kur'an'ın Rûm Sûresi'nin başında daha sonra sözünü ettiği savaş işte budur: Rumlar yenildi, fakat birkaç yıl içinde yeniden galip gelecekler (Rûm Sûresi 30:2–4). Kıssanın tamamı inşallah ileriki serilerde anlatılacaktır.

Kaynak: World History Encyclopedia, "Khosrow II".

LAHMÎ KRALLIĞININ YIKILIŞI VE ZÛKÂR SAVAŞI

Irak sınırında, Hîre'deki Arap kabilesi ***Lahmîler*** uzun zamandır İran'ın müttefikiydi. ***602 yılında*** İran Lahmî krallığını ortadan kaldırdı; kralları III. Nu'mân yakalanıp ölünceye kadar hapsedildi. Bu Arap aracı ortadan kalkınca İran'ın Arap kabileleriyle ilişkisi gerginleşti.

Birkaç yıl sonra ***Zûkâr Savaşı*** meydana geldi. Modern araştırmacılar onu ***604 ile 611 yılları*** arasına yerleştirir. Bekr b. Vâil kabilelerinin, özellikle Şeybânoğulları'nın oluşturduğu ittifak İran ordusunu ve Arap müttefiklerini yendi. Tarihçiler bu savaşın büyüklüğü konusunda farklı görüştedir — bazıları küçük bir çatışma sayar — ancak Araplar onu İran ordusuna karşı ilk zaferleri olarak hatırlar.

Kaynak: Wikipedia, "Battle of Dhu Qar".

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

TARİH NOTU: İRAN HÂKİMİYETİNDE YEMEN

Yemen'deki Habeş hâkimiyeti 570'lerin başında sona erdikten sonra (Seri 1) Yemen, İran'ın atadığı valilerce yönetildi. Yani Efendimizin gençlik ve yetişkinlik yılları boyunca Kureyş kervanları güneyde (Yemen) İran'ın, kuzeyde (Şam) ise Roma'nın nüfuz alanında ticaret yapıyordu. Mekke ise ortada, hiçbir imparatorluğun hâkimiyetinde değildi.

DERS

Büyük imparatorluklar savaşmak ve birbirini devirmekle meşgulken, Allah Resûlünü Roma'nın da İran'ın da hâkim olmadığı Mekke'de huzur içinde hazırlıyordu. Dünya güçleri gelir geçer; kalıcı olan hakikattir. Bugünün dünya haberleri sizi kaygılandırdığında, Allah'ın tarihi hikmetiyle yönettiğini hatırlayın.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

TİCARET YOLLARI VE ARAP PANAYIRLARI

Efendimizin gençlik ve yetişkinlik yılları ticaretle iç içedir: Ebû Tâlib ile Şam kervanı, Hz. Hatice'nin ticaret malları, Ukâz Panayırı yolunda başlayan Ficâr Savaşı ve alışverişten doğan Hilfu'l-Fudûl. Bu bölüm bu yerleri bir araya getiriyor.

ÖNEMLİ YERLER

Tablodaki mesafeler, modern harita koordinatlarından hesaplanan, Mekke'den ***kuş uçuşu mesafelerdir***; gerçek kervan yolları daha uzundur. Kesin yeri belli olmayan yerler için mesafe tahmini olarak işaretlenmiştir.

YER	BU SERİYLE İLGİSİ	MEKKE'YE UZAKLIK
Mekke	Efendimizin şehri; Kureyş'in yeniden inşa ettiği Kâbe.	—
Nur Dağı (Hira Mağarası)	Peygamberliğe doğru inzivaya çekildiği yer.	Yaklaşık 5 km
Ukâz Panayırı	Arapların en büyük yıllık panayırı, Nahle ile Tâif arasında; Ficâr Savaşı ile ilişkilidir.	Yaklaşık 70 km (tahmini)
Tâif	Sakîf'in şehri; Ficâr Savaşı'nın taraflarından biri.	Yaklaşık 63 km
Şuaybe	Mekke'nin Kızıldeniz'deki eski limanı; kerestesi Kâbe için kullanılan Rum gemisinin karaya oturduğu yer.	Yaklaşık 75 km (tahmini)
Hubâşe Panayırı	Mekke bölgesinde eski bir yıllık panayır; yeri 2023'te araştırmacılarca tespit edilmiştir (aşağıya bakınız).	Tahmini
Yesrib (Medine)	Şam kervan yolu üzerinde bir şehir.	Yaklaşık 340 km
Busrâ (Şam)	Kureyş kervanlarının uğrak yeri; Efendimizin Şam'a ilk yolculuğu.	Yaklaşık 1.280 km
Dımaşk (Şam)	Roma hâkimiyetindeki büyük Şam şehri.	Yaklaşık 1.390 km
San'â (Yemen)	Kış kervanlarının gittiği yer; o dönemde İran nüfuzu altında.	Yaklaşık 815 km

Mesafeler modern koordinatlardan hesaplanmış ve yuvarlanmıştır; yalnızca fikir vermek için yaklaşık değerlerdir.

KIŞ VE YAZ YOLCULUKLARI

Allah Kureyş'e "kış ve yaz yolculukları" nimetini hatırlatır (Kureyş Sûresi 106:1–4). Kışın kervanlar Yemen'e, yazın Şam'a giderdi. Busra'ya tek yön yolculuk haftalar sürerdi. Efendimiz bu yolu en az iki kez geçti: gençken Ebû Tâlib ile, yetişkinken de Hz. Hatice'nin mallarını götürürken.

UKÂZ PANAYIRI: PAZAR VE ŞİİR KÜRSÜSÜ

Wikipedia'ya göre ***Ukâz Panayırı*** cahiliye döneminin en büyük ve en meşhur yıllık festivaliydi. Hac mevsiminden hemen önce, Zilkade ayında yirmi bir gün sürerdi. Arap kabileleri orada alışverişin yanı sıra

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

anlaşmazlıkları çözer, antlaşmalar yapar, yarışlar düzenler ve şiir yarışmaları yaparlardı. Panayır İslam'ın gelişinden sonra geriledi ve sonunda 127 yılında (hicrî) yıkıldı. Bugün Tâif yakınlarındaki tarihî yerinde modern bir panayır yeniden kurulmuş olup yıllık kültür festivali olarak düzenlenmektedir.

Kaynak: Wikipedia, "Souk Okaz".

TARİH NOTU: HUBÂŞE PANAYIRI'NIN YERİ

2023 yılında Kral Abdülaziz Vakfı (Dâre) ve Suudi Arabistan Miras Kurumu ile birlikte çalışan bir araştırma ekibi, Mekke bölgesinde Kanûnâ Vadisi'nin güney yakasında eski bir Arap panayırı olan ***Hubâşe Panayırı'nın*** yerinin bulunduğunu duyurdu. Bu panayırın her yıl Recep ayının başından itibaren sekiz gün kurulduğu söylenir.

Bazı siyer kitapları Efendimizin Hz. Hatice'nin mallarını bu panayıra götürdüğünü zikreder. Bu rivayet Sahîh-i Buhârî ve Sahîh-i Müslim'de yer almaz; yerin bulunmasına dair rapor da Efendimizle bir bağlantıdan söz etmez. Bu yüzden burada kesin bir bilgi olarak değil, tarihî bir bilgi olarak anılmıştır.

Kaynak: The Media Line, "Ancient Souq Habasha Discovered in Mecca Region" (2023).

DERS

Arap panayırları yalnızca alışveriş yeri değildi; haberlerin, dilin ve kültürün el değiştirdiği yerlerdi. Efendimiz bu ticaret dünyasının ortasında büyüdü ama onun hilesine ve zulmüne kapılmadı. Biz de öyle olmalıyız: toplumun içinde çalışıp ticaret yaparken dürüstlüğü ve emaneti korumak.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

TARİHİN İZLERİ: KUR'AN'DAN ÖNCE ARAP YAZISI

Kur'an "apaçık bir Arapça ile" indirildi. Peki ondan önce Arap yazısı ne durumdaydı? Şam bölgesinde bulunan bazı kitabeler, Arap yazısının vahiyden önceki üç asırda nasıl geliştiğini gösterir. Bu bölümde yalnızca sağlam ve kaynakları gösterilmiş buluntulara yer verdik.

KİTABE	TARİH	AÇIKLAMA
Nemâre	328	Lahmîlerden Arap kralı İmruülkays b. Amr'ın mezar taşı, güney Suriye. Arap yazısına doğru dönüşmekte olan Nebatî yazısıyla eski Arapça. Bugün Paris'teki Louvre Müzesi'nde.
Zebed	512	Kuzey Suriye'de bir kilisenin kapısında; Yunanca, Süryanice ve Arapça yazılmıştır. Bugün Brüksel'deki Sanat ve Tarih Müzesi'nde.
Harrân (Havran)	567–568	Dımaşk'ın güneyinde, Süveyda yakınlarındaki bir kilisede; Yunanca ve Arapça. Arapça kısım inşa yılını "Hayber olayından bir yıl sonra" olarak verir.

Kaynak: Wikipedia, "Namara inscription"; Wikipedia, "Zabad inscription"; Wikipedia, "Harran inscription".

Harrân kitabesi, Efendimizin doğumundan sadece birkaç yıl önce, Havran bölgesinde — Kureyş kervanlarının gittiği Busra ile aynı bölgede — yazılmıştır. Bu, Arapların çoğu o dönemde okuma yazma bilmese de, O'nun gençlik yıllarında ticaret yolu boyunca Arap yazısının kullanıldığını gösterir. Resûlullah ﷺ ise Kur'an'da belirtildiği gibi ***ümmî*** (okuma yazma bilmeyen) idi (A'râf Sûresi 7:157).

HİMA: NECRÂN'DA BİR KERVAN DURAĞI

Suudi Arabistan'ın güneyindeki Necrân'da, ***2021 yılında UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne*** alınan ***Hima*** bölgesi bulunur. Arap Yarımadası'nın eski kervan yollarından biri üzerinde yer alır; avlanma, hayvanlar ve hayatı anlatan binlerce kaya resmi ve oyması ile yolcuların ve askerlerin bıraktığı yazılar içerir. En az üç bin yıllık olduğu tahmin edilen Bi'r Hima kuyuları bugün hâlâ su verir.

Kaynak: Pertubuhan Bangsa-bangsa Bersatu (Arab Saudi), "Ḥimā Cultural Area in Najran added to UNESCO's World Heritage List" (2021).

DERS

Allah, Arapçayı asırlar boyunca — mezar taşlarındaki sade yazılardan başlayarak — son kitabını taşıyacak bir kap olarak hazırladı. Ancak onu getiren Resûl ümmî idi; ta ki Kur'an'ın bir insan eseri olmadığı açıkça bilinsin. Az da olsa Arapça öğrenmek, Kur'an'a daha da yaklaşmanın yoludur.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

BU SERİDEKİ ŞAHSİYETLER

Aşağıdaki tablo, Resûlullah'ın ﷺ gençlik ve yetişkinlik kıssasında yer alan kişileri bir araya getirir; böylece okuyucu her birinin konumunu kolayca hatırlayabilir.

ŞAHSİYET	RESÛLULLAH İLE ﷺ	NOT
Ebû Tâlib	Amcası	Sekiz yaşından itibaren O'na baktı; O'nu Şam'a götürdü.
Abbâs b. Abdülmuttalib	Amcası	Kâbe yeniden inşa edilirken O'nunla birlikte taş taşıdı (Sahîh-i Buhârî 3829); Ebû Tâlib'in yükünü hafifletmek için Ca'fer'i yanına aldı.
Hatice bint Huveylid	İlk eşi	Esedoğulları'ndan bir tüccar; İbrâhim dışındaki çocuklarının annesi; ilk iman eden.
Meysere	Hz. Hatice'nin hizmetkârı	Şam'a ticaret yolculuğunda O'na eşlik etti (siyer kitapları).
Nefîse	Hz. Hatice'nin arkadaşı	Siyer kitaplarına göre Hz. Hatice'nin evlilik teklifinde aracı.
Hakîm b. Hizâm	Hz. Hatice'nin yeğeni	Zeyd'i Ukâz Panayırı'nda halası için satın aldı.
Zeyd b. Hârise	Evlatlık	O'nun yanında kalmayı seçti; Kur'an'da adı geçen tek sahabi (33:37).
Ali b. Ebû Tâlib	Amcaoğlu	Efendimizin ve Hz. Hatice'nin evinde büyüdü.
Ca'fer b. Ebû Tâlib	Amcaoğlu	Kıtlık yılında Abbâs'ın himayesine alındı.
Abdullah b. Cüd'ân	Teymoğulları'nın önderi	Hilfu'l-Fudûl onun evinde akdedildi.
Âs b. Vâil	Kureyş önderlerinden	Zebîdli tüccara ödeme yapmayı reddetti; Hilfu'l-Fudûl'ün sebebi oldu.
Zeyd b. Amr b. Nüfeyl	Hanîflerden	Putları reddetti; peygamberlikten önce vefat etti (Sahîh-i Buhârî 3826).
Bâkûm	Marangoz	Batan Rum gemisindeki Kıptî usta; Kâbe'nin inşasına yardım etti (tarih kitapları).
Bahîrâ	Busra'da bir rahip	Kıssası siyer kitaplarındadır; bir kısmı âlimlerce tartışılmıştır.

Kaynak: İbn Hişâm, es-Sîretü'n-Nebeviyye; Sahîh-i Buhârî 3826, 3829; bu e-kitabın önceki bölümleri.

DERS

Bu serideki kişiler farklı geçmişlerden gelir: fakir bir amca, zengin bir hanım, pazarda satılmış bir köle, kabile önderleri ve yabancı bir marangoz. Hepsi O'nun ahlakına şahit oldu. Her gün çevremizdeki insanlar da bizim ahlakımıza şahit olur — en dürüst şahitler onlardır.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

ZAMAN ÇİZELGESİ: SİYER VE DÜNYA

Bu zaman çizelgesi, e-kitaptaki siyer olaylarını aynı döneme ait dünya olaylarıyla yan yana koyar. Siyer olaylarının miladî yılları modern tarihçilerin tahminleridir.

YIL (TAHMİNİ)	OLAY
567–568	Havran'daki Harrân'da Arapça-Yunanca kitabe.
Yaklaşık 578	Abdülmuttalib vefat etti; Ebû Tâlib O'nun bakımını üstlendi.
Yaklaşık 582	Ebû Tâlib ile Şam'a ilk yolculuk (siyer kitapları).
580'lerin sonu	Ukâz ve Tâif çevresinde Ficâr Savaşı.
590	II. Hüsrev İran kralı oldu; Mekke'de Hilfu'l-Fudûl akdedildi.
Yaklaşık 595	Hz. Hatice'nin mallarını Şam'a götürmesi; Hz. Hatice ile evlilik.
602	Maurikios Fokas tarafından öldürüldü; Roma–İran savaşı yeniden başladı. İran Lahmî krallığını ortadan kaldırdı.
Yaklaşık 600–605	Kureyş Kâbe'yi yeniden inşa etti; Efendimiz Hacerü'l-Esved'i yerine koydu.
604–611	Zûkâr Savaşı: Bekr kabileleri İran ordusunu yendi.
610'a doğru	Sâdık rüya; Hira Mağarası'nda inzivâ (Sahîh-i Buhârî 3).
610	Herakleios Roma imparatoru oldu; Hira Mağarası'nda ilk vahiy indi.

Kaynak: World History Encyclopedia, "Khosrow II"; Wikipedia, "Battle of Dhu Qar"; Wikipedia, "Harran inscription"; bu e-kitabın önceki bölümlerindeki yıl tablosu.

DERS

Herakleios'un Roma tahtına çıktığı yıl, malı mülkü olmayan bir adam küçük bir mağarada vahiy aldı. Dünya o imparatorun adını kaydetti; ama tarih daha sonra Hira Mağarası'ndaki olayın etkisinin çok daha büyük olduğunu gösterdi. Allah katında başarının ölçüsü insanların ölçüsünden farklıdır.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

SIKÇA SORULAN SORULAR

Aşağıda Resûlullah'ın ﷺ gençlik ve yetişkinlik yıllarına dair sık sorulan sorular, bu e-kitapta ele alınan kaynaklara dayalı kısa cevaplarıyla yer almaktadır.

1. PEYGAMBERLİKTEN ÖNCE KAÇ KEZ ŞAM'A GİTTİ?

Siyer kitaplarına göre en az iki kez: gençken Ebû Tâlib ile, yirmili yaşlarının başında ise Hz. Hatice'nin mallarını Meysere ile birlikte götürürken.

2. RAHİP BAHÎRÂ KISSASI SAHİH MİDİR?

Bu kıssayı İbn İshâk ve Tirmizî rivayet etmiştir; ancak bir kısmı Zehebî gibi âlimlerce tartışılmıştır. Kesin olan, O'nun kervanla Şam'a gittiğidir. «Rahip Bahîrâ Kıssası: Bir Değerlendirme» bölümüne bakınız.

3. FİCÂR SAVAŞI'NDA SAVAŞTI MI?

Kaynaklar O'nun amcalarıyla birlikte bulunduğunu ve onları düşman oklarından koruduğunu, fakat savaşmadığını bildirir. O sıradaki yaşı kesin değildir; kaynaklar 14 ile 20 arasını verir.

4. HİLFU'L-FUDÛL MÜŞRİKLER TARAFINDAN YAPILDIĞI HÂLDE NEDEN ÖVÜLÜR?

Çünkü amacı mazlumu savunmaktı — İslam'la uyumlu bir değer. Siyer kitapları, Efendimizin İslam'da da böyle bir antlaşmaya çağrılsa icabet edeceğini rivayet eder; bu rivayet Sahîhayn'da yer almaz.

5. HZ. HATİCE EFENDİMİZLE EVLENDİĞİNDE KAÇ YAŞINDAYDI?

Meşhur görüş 40 yaştır; bazı kaynaklar yaklaşık 28 yaş der. Kesin olan, bu evliliğin ahlak üzerine kurulduğu ve yaklaşık 25 yıl sürdüğüdür.

6. HZ. HATİCE'DEN KAÇ ÇOCUĞU OLDU?

Altı: Kâsım ve Abdullah (küçükken vefat ettiler) ile Zeyneb, Rukiyye, Ümmü Külsûm ve Fâtıma. İbrâhim daha sonra Medine'de Mâriye el-Kıbtiyye'den doğdu.

7. ZEYD'E NEDEN ARTIK ZEYD B. MUHAMMED DENMEDİ?

Çünkü Allah, evlatlıkların öz babalarına nispet edilmesini emreden Ahzâb Sûresi 33:5'i indirdi. O günden sonra yeniden Zeyd b. Hârise diye anıldı.

8. HİCR-İ İSMÂİL NEDEN KÂBE BİNASININ DIŞINDADIR?

Çünkü Kureyş Kâbe'yi yeniden inşa ederken helal harcaması yetmedi; Efendimiz bunu Hz. Âişe'ye رضى الله عنها söylemiştir (Sahîh-i Buhârî 1584). Bu yüzden tavafta Hicr'in dışından yürürüz.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

9. PEYGAMBERLİKTEN ÖNCE PUTLARA TAPTI MI?

Hayır. Allah O'nu kavminin şirkinden korudu. Kur'an, O'nun vahiyden önceki kırk yıllık hayatını doğruluğunun delili yapmıştır (Yûnus 10:16).

10. HANÎFLER KİMLERDİR?

Putlara tapmayı reddedip Hz. İbrâhim'in عَلَيْهِ السَّلَامُ dinini arayan az sayıda Arap; Zeyd b. Amr b. Nüfeyl gibi (Sahîh-i Buhârî 3826). İnsan fıtratının tek olan Allah'ı aradığını gösterirler.

11. HİRA MAĞARASI'NDA NAMAZ KILMANIN ÖZEL BİR FAZİLETİ VAR MI?

Hira Mağarası'nda namaz kılmanın veya dua etmenin özel bir faziletine dair bir nas yoktur; oraya tırmanmak da hac veya umre ibadetinin bir parçası değildir. Vahyin başlangıcından ibret almak için ziyaret edilebilir.

12. HİRA MAĞARASI'NDA NE YAPIYORDU?

Sahîh-i Buhârî 3'e göre mağarada birkaç gece tehannüs — ibadet — eder, azık götürür, sonra azık almak için Hz. Hatice'ye dönerdi. Bu ibadetin nasıl olduğu sahih rivayetlerde açıklanmamıştır.

DERS

Soru sormak ilmin anahtarıdır. Resûlullah ﷺ hakkında bir kıssa duyduğunuzda kendinize şunu sormayı alışkanlık hâline getirin: "Kaynağı nedir ve sahih midir?" Böylece O'na olan sevgimiz hakikat üzerine kurulur.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

DERSLER VE KAPANIŞ

BU E-KİTAPTAN DERSLER

Birincisi: Peygamberlik öncesi hayat bir delildir. Kavmi arasında kırk yıl yalan söylemeden yaşadı (10:16).

İkincisi: Sıkıntı karakteri şekillendirir. Yetim ve fakir bir genç, güvenilir bir delikanlı olarak yetişti.

Üçüncüsü: Mazlumu savunmak. Hilfu'l-Fudûl'ü peygamberlikten sonra da takdir etti.

Dördüncüsü: Güvenilirlik sermayedir. Dürüstlük Hz. Hatice'nin güvenini ve el-Emîn lakabını getirdi (Sahîh-i Buhârî 4770).

Beşincisi: Eşe vefa. Hz. Hatice'yi ömür boyu andı (Sahîh-i Buhârî 3818).

Altıncısı: Allah Resûlünü korur. Kâbe inşa edilirken avreti korundu (Sahîh-i Buhârî 3829).

Yedincisi: Yalnızca helal mal. Kureyş helal mal yetmediği için Hicr'i dışarıda bıraktı (Sahîh-i Buhârî 1584).

Sekizincisi: Birleştiren liderlik. Hacerü'l-Esved çözümü bütün kabileleri işin içine kattı.

Dokuzuncusu: Yüce ahlak. O'nun ahlakı Kur'an idi (68:4).

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

ZAMAN ÇİZELGESİ ÖZETİ

YAŞ (TAHMİNİ)	OLAY VE KAYNAK
8	Ebû Tâlib'in himayesi (İbn Kesîr 93:6)
Yaklaşık 12	Ebû Tâlib ile Şam'a (siyer kitapları)
14–20	Ficâr Savaşı (tarih kitapları)
Yaklaşık 20	Hilfu'l-Fudûl, 590 (tarih kitapları)
Yirmili yaşların başı	Hz. Hatice'nin mallarını Şam'a götürmesi (siyer kitapları)
Yaklaşık 25	Hz. Hatice ile evlilik, yaklaşık 595 (siyer kitapları)
Yaklaşık 35	Kâbe'nin yeniden inşası (Sahîh-i Buhârî 3829)
40'a doğru	Sâdık rüya ve Hira Mağarası'nda inzivâ (Sahîh-i Buhârî 3)
40	İlk vahiy, yaklaşık 610

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

KAPANIŞ

Ebû Tâlib'in dar evinden Şam pazarlarına, Abdullah b. Cüd'ân'ın evinden Hz. Hatice ile kurulan yuvaya ve Nûr Dağı'nın zirvesine kadar — Allah Resûlünü kırk yıl boyunca hazırladı. Kırk yaşına geldiğinde, ıssız Hira Mağarası'nda ilk vahiy indi. İnşallah **Siyer-i Nebî** serisi ***vahyin başlangıcı*** ve Mekke'deki gizli davet ile devam edecektir. Vallâhu a'lem.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

KAYNAKÇA

KUR'AN VE TEFSİR

Kur'an-ı Kerîm, Osmanlı (Uthmânî) metin ve Diyanet İşleri Başkanlığı meali. https://quran.com/ms

İbn Kesîr, Tefsîru'l-Kur'âni'l-Azîm (10:16; 68:4). https://tafsir.app/ibn-katheer/68/4

HADİS

Sahîh-i Buhârî 3, 1584, 3818, 3820, 3826–3827, 3829, 4770. https://sunnah.com/bukhari

Sahîh-i Müslim 2277. https://sunnah.com/muslim:2277

SİYER VE TARİH KİTAPLARI

İbn Hişâm, es-Sîretü'n-Nebeviyye (İbn İshâk'tan rivayet) — gençlik, Hz. Hatice ile evlilik ve Kâbe'nin inşası bölümleri.

Wikipedia, "Abu Talib ibn Abd al-Muttalib". https://en.wikipedia.org/wiki/Abu_Talib_ibn_Abd_al-Muttalib

Wikipedia, "Bosra". https://en.wikipedia.org/wiki/Bosra

Wikipedia, "Bahira". https://en.wikipedia.org/wiki/Bahira

Wikipedia, "Fijar Wars". https://en.wikipedia.org/wiki/Fijar_Wars

Wikipedia, "Hilf al-Fudul". https://en.wikipedia.org/wiki/Hilf_al-Fudul

Wikipedia, "Khadija bint Khuwaylid". https://en.wikipedia.org/wiki/Khadija_bint_Khuwaylid

Wikipedia, "Zayd ibn Haritha al-Kalbi". https://en.wikipedia.org/wiki/Zayd_ibn_Haritha_al-Kalbi

Wikipedia, "Kaaba". https://en.wikipedia.org/wiki/Kaaba

Wikipedia, "Mount Hira". https://en.wikipedia.org/wiki/Mount_Hira

Wikipedia, "Quraysh". https://en.wikipedia.org/wiki/Quraysh

DÜNYA TARİHİ VE ARKEOLOJİ

World History Encyclopedia, "Khosrow II". https://www.worldhistory.org/Khosrow_II/

Wikipedia, "Battle of Dhu Qar". https://en.wikipedia.org/wiki/Battle_of_Dhu_Qar

Wikipedia, "Souk Okaz". https://en.wikipedia.org/wiki/Souk_Okaz

The Media Line, "Ancient Souq Habasha Discovered in Mecca Region" (2023). https://themedialine.org/mideast-daily-news/ancient-souq-habasha-discovered-in-mecca-region-of-saudi-arabia/

Wikipedia, "Namara inscription". https://en.wikipedia.org/wiki/Namara_inscription

Wikipedia, "Zabad inscription". https://en.wikipedia.org/wiki/Zabad_inscription

Wikipedia, "Harran inscription". https://en.wikipedia.org/wiki/Harran_inscription

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

BM Suudi Arabistan, “Ḥimā Cultural Area in Najran added to UNESCO’s World Heritage List” (2021). https://saudiarabia.un.org/en/137365-%E1%B8%A5im%C4%81-cultural-area-najran-added-unesco%E2%80%99s-world-heritage-list

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

DESTEK VE BAĞIŞ

Bu e-kitap Müslümanlar için **tamamen ücretsiz** yayımlanmıştır ve **kesinlikle satılamaz**. Araştırma masraflarına, quranscience.my sitesinin barındırma giderlerine ve yeni e-kitapların yayımına destek olmak için yapılacak bağışlar memnuniyetle karşılanır — ancak **zorunlu değildir**. Allah her bağışı sadaka-i câriye olarak kabul etsin.

BAKARA SÛRESİ 2:261

مَّثَلُ ٱلَّذِينَ يُنفِقُونَ أَمۡوَٰلَهُمۡ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنۢبَتَتۡ سَبۡعَ سَنَابِلَ فِي كُلِّ سُنۢبُلَةٖ مِّاْئَةُ حَبَّةٖۗ وَٱللَّهُ يُضَٰعِفُ لِمَن يَشَآءُۚ وَٱللَّهُ وَٰسِعٌ عَلِيمٌ ٢٦١

Mallarını Allah yolunda sarfedenlerin durumu, her başağında yüz tane olmak üzere yedi başak veren tanenin durumu gibidir. Allah dilediğine kat kat verir. Allah'ın lütfü geniştir, O her şeyi bilendir.

Meal: Diyanet İşleri Başkanlığı — quran.com/2:261

SEBE SÛRESİ 34:39

قُلۡ إِنَّ رَبِّي يَبۡسُطُ ٱلرِّزۡقَ لِمَن يَشَآءُ مِنۡ عِبَادِهِۦ وَيَقۡدِرُ لَهُۥۚ وَمَآ أَنفَقۡتُم مِّن شَيۡءٖ فَهُوَ يُخۡلِفُهُۥۖ وَهُوَ خَيۡرُ ٱلرَّٰزِقِينَ ٣٩

De ki: "Doğrusu Rabbim, kullarından dilediğinin rızkını hem genişletir ve hem de ona daraltıp bir ölçüye göre verir; sarfettiğiniz herhangi bir şeyin yerine O daha iyisini koyar, çünkü O rızık verenlerin en hayırlısıdır."

Meal: Diyanet İşleri Başkanlığı — quran.com/34:39

HADİS — SAHÎH-İ MÜSLİM, NO. 2588

حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَيُّوبَ، وَقُتَيْبَةُ، وَابْنُ، حُجْرٍ قَالُوا حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ، - وَهُوَ ابْنُ جَعْفَرٍ - عَنِ الْعَلاَءِ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ « مَا نَقَصَتْ صَدَقَةٌ مِنْ مَالٍ وَمَا زَادَ اللَّهُ عَبْدًا بِعَفْوٍ إِلاَّ عِزًّا وَمَا تَوَاضَعَ أَحَدٌ لِلَّهِ إِلاَّ رَفَعَهُ اللَّهُ ».

TERCÜME:

Ebû Hüreyre'den رضى الله عنه, Resûlullah'tan ﷺ rivayet edildiğine göre şöyle buyurdu: "Sadaka maldan bir şey eksiltmez. Allah affeden kulun ancak izzetini artırır. Allah için alçakgönüllü olanı da Allah mutlaka yükseltir."

SENED: İmam Müslim'in rivayet zinciri (talebeden hocaya): Yahya b. Ayyub, Qutaibah b. Sa'id ve 'Ali b. Hujr ← Isma'il b. Ja'far ← al-'Ala' b. 'Abdurrahmân ← babası 'Abdurrahmân b. Ya'qub ← Ebû Hüreyre رضى الله عنه .

KAYNAK: İmam Müslim, Sahîh-i Müslim, Kitâbü'l-Birr ve's-Sıla ve'l-Âdâb, affetmeye ve tevazua teşvik bâbı, Hadis No. 2588.

DERECE: SAHİH — Sahîh-i Müslim'de yer alır.

Kaynak: https://sunnah.com/muslim:2588

HADİS — SAHÎH-İ MÜSLİM, NO. 1631

حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَيُّوبَ، وَقُتَيْبَةُ، - يَعْنِي ابْنَ سَعِيدٍ - وَابْنُ حُجْرٍ قَالُوا حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ، - هُوَ ابْنُ جَعْفَرٍ - عَنِ الْعَلاَءِ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ « إِذَا مَاتَ الإِنْسَانُ انْقَطَعَ عَنْهُ عَمَلُهُ إِلاَّ مِنْ ثَلاَثَةٍ إِلاَّ مِنْ صَدَقَةٍ جَارِيَةٍ أَوْ عِلْمٍ يُنْتَفَعُ بِهِ أَوْ وَلَدٍ صَالِحٍ يَدْعُو لَهُ ».

TERCÜME:

Ebû Hüreyre'den رضى الله عنه rivayet edildiğine göre Resûlullah ﷺ şöyle buyurdu: "İnsan ölünce ameli kesilir; ancak üç şey müstesnadır: sadaka-i câriye, faydalanılan ilim ya da kendisine dua eden salih evlat."

SENED: İmam Müslim'in rivayet zinciri (talebeden hocaya): Yahya b. Ayyub, Qutaibah b. Sa'id ve 'Ali b. Hujr ← Isma'il b. Ja'far ← al-'Ala' b. 'Abdurrahmân ← babası 'Abdurrahmân b. Ya'qub ← Ebû Hüreyre رضى الله عنه .

KAYNAK: İmam Müslim, Sahîh-i Müslim, Kitâbü'l-Vasiyye, insana ölümünden sonra ulaşan sevap bâbı, Hadis No. 1631.

DERECE: SAHİH — Sahîh-i Müslim'de yer alır.

Kaynak: https://sunnah.com/muslim:1631

CEZÂKUMULLÂHU HAYRAN KESÎRÂ

Bağış yapmak için yukarıdaki QR kodunu (DuitNow) okutun.

BAĞIŞ YAP

Uluslararası bağışçılar: BAĞIŞ YAP düğmesine tıklayın ya da şu adresi ziyaret edin: paypal.me/quranscience

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir